370.155
อ 823ค
ป.2

ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบ้าน แบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

12 ก.พ. 2539

ปริญญานิพนธ์

ของ

อุทัยวรรณ พิทักษ์สิน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

196318

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ.ดร.ภรณี คุรุรัตนะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ.ดร.ภรณี คุรุรัตนะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยการช่วยเหลือ และให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จาก รศ.ดร.ภรณี คุรุรัตนะ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และคณาจารย์ในแผนกการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประภาพันธุ์ นิลอรุณ อาจารย์มาณวิกา ผลพิรุฬห์ อาจารย์เกื้อกูล เตชะเสน อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี อาจารย์สิรินาฏ ตั้งนิกร และอาจารย์วรี เกี๋ยสกุล ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์พีระ ศิริพรโณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านโป่งกระทิงบน คณะครูและเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งกระทิงบน ที่ได้กรุณาให้ความสะดวก และความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาทดลองครั้งนี้อย่างดียิ่ง ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณ คุณบิดา มารดา และพี่น้องทุก ๆ คน ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยทุกท่าน และขอส่งผลโดยตรงให้กับเด็กปฐมวัยทุก ๆ คน

อุทัยวรรณ พิทักษ์สิน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาด้านการฟัง	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น	13
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก	21
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	30
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	32
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	32
	แบบแผนการทดลอง และการดำเนินการทดลอง	34
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41

บทที่ หน้า

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 46
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 46
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า 46
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 46
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 47
อภิปรายผล 48
ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า 51
ข้อเสนอแนะทั่วไป 52
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 52

บรรณานุกรม 53

ภาคผนวก 59
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม 60
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง 64
ภาคผนวก ค บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 81

ประวัติย่อผู้วิจัย 83

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีการจับคู่คะแนน 31

2 แบบแผนการทดลอง 34

3 การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม 35

4 การจัดกิจกรรมการเล่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 37

5 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง 42

6 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง 43

7 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง 44

8 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง 45

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1. แสดงแผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครู
ไม่มีปฏิสัมพันธ์ 36

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกปัจจุบันกำลังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูล ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกัน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของโลก โดยพิจารณาถึงคุณลักษณะของเด็กไทยที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในอนาคต เพื่อเป็นการช่วยเตรียมให้เขาเป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคมนั้น (ทิศนา แขมมณี. 2535 : 25) และจะต้องได้รับการปูพื้นฐานที่ดีมาตั้งแต่ปฐมวัย ช่วง 6 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่เด็กมีการพัฒนาในทุกด้านรวดเร็ว (นิตยา คชภักดี. 2530 : 16) ซึ่งเด็กในวัย 2 - 5 ปี เป็นช่วงสำคัญของชีวิต เป็นวัยแห่งความเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านภาษาเรียกได้ว่าเป็นวัยทองของภาษา เพราะระยะนี้พัฒนาการทางภาษาเจริญขึ้นอย่างมาก (วรรณภา หารชุมพล. 2530 : 1 - 2) ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด อันเป็นพื้นฐานของการอ่าน และการเขียนในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตนได้ (จินตนา สุทธิจินดา. 2532 : 2) ซึ่งทักษะการฟัง และการพูดนี้สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีในช่วงปฐมวัย ดังที่ วราภรณ์ รักวิจัย (2527 : 91) กล่าวว่า ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาอย่างเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

การพัฒนาการฟัง และการพูดเริ่มต้นจากที่บ้าน การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่แวดล้อมมากเพียงใด เด็กจะมีพัฒนาการการฟัง และการพูดมากเพียงนั้น (ฉันทนา ภาคบงกช. 2525 : 2) ดังที่ ทิศนา แขมมณี และคนอื่นๆ (2535 : 137) ได้กล่าวไว้ว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก พูดคุยกับเด็กบ่อย ๆ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการไปอย่างเหมาะสม แต่เด็กจำนวนไม่น้อยที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจากทางบ้าน และโรงเรียนไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะเด็กในเขตชนบทที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำมีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาพูดคุยกับลูก เด็กขาดโอกาสการเรียนรู้ภาษาจากสื่อสารมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น และในส่วนของโรงเรียนยังมีความจำกัดเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ อุปกรณ์ และบ่อยครั้ง

ที่ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะใกล้ชิดครู จึงส่งผลให้เด็กขาดประสบการณ์ทางภาษา

การจัดประสบการณ์ สื่อ และอุปกรณ์ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก และเด็กกับสื่อในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงมีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาให้กับเด็ก ดังที่ เพ็ญจันทร์ สุนทราจารย์ (2524 : 29) กล่าวว่า การที่เด็กได้เข้าโรงเรียน มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จะทำให้ประสบการณ์ทางภาษาของเด็กในระยะนี้ขยายกว้างขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงแรกของเด็กในการออกสู่สังคมนอกบ้าน ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และการจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้อย่างเป็นสุขนั้นไม่มีกิจกรรมใดที่ดีไปกว่าการจัดให้เด็กได้เล่น นอกจากนี้ภาษาได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่นทุกรูปแบบเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ และเป็นสิ่งที่ทำให้การเล่นที่ซับซ้อนดูสมจริงสมจังมากขึ้น (ภรณี คุรุรัตนะ. 2535 : 116 - 117) โดยเด็กจะเรียนรู้พื้นฐานของภาษาได้อย่างรวดเร็ว จากการจัดกิจกรรมอย่างไม่เป็นทางการ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2528 : 48) กิจกรรมไม่เป็นทางการก็คือ การจัดประสบการณ์การเล่น การเล่นมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการใช้ภาษาของเด็ก จึงมีคำถามว่าถ้าผู้ใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมด้วยแล้ว จะทำให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กดีขึ้นหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโลวินเจอร์ (ภรณี คุรุรัตนะ. 2535 : 17 อ้างอิงมาจาก Lovinger. 1974) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาพูด ได้ทำการทดลองเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กวัย 4 - 5 ขวบ ในระหว่างการเล่นอย่างอิสระของเด็ก จากการทดลอง พบว่าการมีปฏิสัมพันธ์ในการเล่นของเด็กมีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กดีขึ้น การแสดงออกทางภาษามีทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งการฟังเป็นทักษะพื้นฐานของการพูด อ่าน และเขียน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521 : 96) ถ้าฝึกเด็กให้มีความสามารถทางการฟังเพิ่มขึ้น ทักษะทางการพูด อ่าน และเขียนของเด็กก็จะดีขึ้นด้วยในการช่วยพัฒนาการฟังให้แก่เด็ก ผู้ใหญ่จะต้องรู้ถึงลักษณะของกิจกรรม ตลอดจนรู้จักการใช้ภาษาของเด็ก การพูดของผู้ใหญ่จะต้องดูเวลาที่เหมาะสม ถ้าพูดตลอดเวลาอาจมีประโยชน์น้อยกว่าที่จะใช้คำถามที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ การช่วยเหลือของผู้ใหญ่ไม่ควรจะเป็นการช่วยโดยตรง เพราะอาจทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าไม่เป็นอิสระ ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเล่นอย่างอิสระที่สามารถนำมาสร้างเป็นสภาพการณ์การเล่นได้ประสบการณ์หนึ่งก็คือ การเล่นในมุมบ้าน

ซึ่งการจัดสื่อในมุมควรให้สัมพันธ์กับความเหมาะสมของหน่วยประสบการณ์ ความต้องการของเด็กและสถานการณ์เป็นหลัก (รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี. 2536 : 7) เช่น หน่วยผลไม้ อาจจัดสถานการณ์เป็น ร้านค้าผลไม้ เป็นต้น จากการที่เด็กได้เล่นในมุมบ้านจะช่วยทำให้เพิ่มพูนทักษะด้านการฟัง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ยอมรับในสิ่งที่เด็กคิดและพูด อันเป็นการส่งเสริมทักษะด้านการฟังให้กับเด็กมากขึ้น (ภรณี คุรุรัตนะ. 2523 : 27 - 29) ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน โดยครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กในลักษณะของการเข้าไปร่วมเล่นกับเด็กด้วยเพื่อจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการฟังได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จากสภาพปัญหา และความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ จะมีความสามารถด้านการฟังแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังแก่เด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

<u>จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

<u>ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า</u>

ผลการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ในการนำวิธีการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมไปใช้พัฒนาความสามารถด้านการฟังให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของกลุ่มโรงเรียนไป่งกระทิง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง จำนวน 8 โรง

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนบ้านไป่งกระทิงบน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้าน มี 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

3.1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการฟังของ วรี เกี๋ยสกุล (2530) และแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของกานต์ รัตนพันธ์ (2532)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน ซึ่งแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

4.1.1 การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

4.1.2 การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถด้านการฟัง

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โดยทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งกระทิงบน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

2. ความสามารถด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจำแนกเสียง การรู้คำศัพท์ การสื่อความหมาย และการปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบความสามารถทางการฟังของ วรี เกี๋ยสกุล และแบบทดสอบความสามารถทางภาษาของ กานต์ รัตนพันธ์

3. ประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน หมายถึง การที่เด็กได้ทำกิจกรรมในมุมบ้านตามความสนใจ โดยใช้สื่อที่ครูจัดไว้ให้สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ ทั้งนี้โดยการปฏิบัติตามข้อกำหนด และข้อตกลงในการเล่นมุมบ้าน คือ จำนวนผู้เล่น เล่นได้ครั้งละไม่เกิน 4 - 5 คน ซึ่งประสบการณ์การเล่นมี 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1 ประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ในขั้นดำเนินกิจกรรม ครูเข้าไปมีส่วนร่วมขณะเด็กทำกิจกรรมการเล่นมุมบ้านกับสื่ออุปกรณ์ที่ครูจัดไว้ด้วยการร่วมสนทนากับเด็ก ใช้คำพูดกระตุ้นความสนใจของเด็ก ในขณะเล่นใช้คำถามโต้ตอบกับเด็กชมเชยให้กำลังใจ และยอมรับความคิดเห็นของเด็ก

3.2 ประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ในขั้นดำเนินกิจกรรม ครูไม่เข้าไปมีส่วนร่วมขณะเด็กทำกิจกรรมการเล่นมุมบ้านกับสื่ออุปกรณ์ที่ครูจัดไว้ แต่ครูจะคอยดูแลความปลอดภัยในขณะที่เด็กเล่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาด้านการฟัง
   - 1.1 ความหมายของการฟัง
   - 1.2 ความสำคัญของการฟัง
   - 1.3 ประเภทของการฟัง
   - 1.4 องค์ประกอบของการฟัง
   - 1.5 วิธีการส่งเสริมการฟัง
   - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น
   - 2.1 ความหมายของการเล่น
   - 2.2 ความสำคัญของการเล่น
   - 2.3 ทฤษฎีการเล่น
   - 2.4 การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
   - 2.5 การจัดประสบการณ์การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย
   - 2.6 กิจกรรมการเล่นตามมุม
   - 2.7 การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน
   - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก
   - 3.1 พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก
   - 3.2 การยึดครูเป็นศูนย์กลาง และการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง
   - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาด้านการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นทักษะที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เด็กเรียนรู้การฟังมาตั้งแต่เกิด การฟังของเด็กเป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสทางหู เด็กฟังแล้วสามารถรับรู้ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบเสียงต่าง ๆ รอบตัวเด็กแล้วสะสมเป็นประสบการณ์ และสามารถดึงประสบการณ์ออกมาใช้ในการสื่อสารกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ ทั้งยังเป็นทักษะพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ การพัฒนาทักษะด้านการฟัง จะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กในด้านอื่น ๆ ต่อไป

1. ความหมายของการฟัง

การฟังมีความหมายแตกต่างไปจากการได้ยิน การได้ยินเกิดขึ้นเนื่องจากมีเสียงมากระทบหูเองโดยไม่ได้ตั้งใจ คนหลายคนจึงได้ยินโดยที่มิได้ฟัง ส่วนการฟังนั้นหมายถึงการใช้สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน (กิติยวดี บุญซื่อ. 2520 : 70)

การฟังสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น วราภรณ์ รักวิจัย (2527 : 44) ได้กล่าวไว้ว่า การฟังคือ การฝึกฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถถ่ายทอดได้เป็นประโยคที่เหมาะสม มีมารยาทในการฟัง และมีสมาธิในการฟัง

รองรัตน์ อิศรภักดี (2505 : 93) ได้กล่าวว่า การฟังเป็นสิ่งที่เหนือจากการได้ยิน การฟังหมายถึง

1. การคิดตามเรื่องราวที่ได้ยิน
2. สามารถเกิดความเข้าใจในสิ่งนั้น
3. จับข้อความต่าง ๆ ที่ควรคล้อยตามหรือโต้แย้ง

บันลือ พฤกษะวัน (2522 : 39) กล่าวว่า การฟัง หมายถึง การได้ยินโดยมีความตั้งใจจะรับ และเกิดความเข้าใจตามเจตนาที่อีกฝ่ายหนึ่งสื่อมา ส่วนการได้ยินนั้นไม่ได้มีความตั้งใจหรือสนใจ การฟังจึงลึกซึ้งกว่ามาก การฟังเกิดจากการตั้งใจ การได้ยินและความเข้าใจ

การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) เป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เมื่อหูรับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้ว จะส่งไปยังสมอง เพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง

3. การรับรู้ความหมาย (Auding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง คือ เมื่อฟังเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และรู้จักประเมินคุณค่าว่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ (Rubin. 1975 : 81)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟังเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการได้ยิน เมื่อได้ยินแล้วมีการตั้งใจรับรู้ และแปลความหมายเพื่อความเข้าใจในเรื่องที่ได้ยิน ทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมแก่เด็ก และดูจะเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าการคิดค้นหาเครื่องมือใหม่ ๆ มาให้เด็กใช้เสียอีก การฟังสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับโดยอาศัยวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียร และแรงจูงใจ

2. <u>ความสำคัญของการฟัง</u>

การฟังเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่ง เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติโดยเริ่มต้นที่การฟัง นักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการฟัง ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรรัมพรรย์ (2522 : 25) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันนี้ ทักษะการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะได้มีความเจริญทางเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก

รูบิน (Rubin. 1975 : 95) กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า การฟังมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของเรามาก เช่น การฟังทางโทรศัพท์ การฟังวิทยุ โทรทัศน์ เพราะเราจำเป็นต้องฟัง จึงจะเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ นอกจากนั้นเด็ก ๆ ยังเริ่มเรียนรู้ภาษา โดยผ่านการฟังเป็นอันดับแรก อาจกล่าวได้ว่า การฟังเป็นพื้นฐาน การพัฒนาศิลปภาษา ถ้าเด็กไม่มีทักษะทางการฟัง เด็กจะประสบความสำเร็จในทักษะภาษาด้านอื่น ๆ ได้ยาก

ทูโทโล (Tutolo. 1977 : 265 - 267) ได้ย้ำให้เห็นความสำคัญของการฟังว่า การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เป็นทักษะที่สามารถสอนกันได้ด้วยวิธีการที่เป็นลำดับขั้นตอน

จะเห็นได้ว่า การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญยิ่ง มีความจำเป็นมากต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะต้องใช้ทักษะการฟังในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน การรับรู้ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟังมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อการพูดอย่างมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการพูด

3. ประเภทของการฟัง

ได้มีผู้จำแนกประเภทของการฟังไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

เคนเนดี้ (Kennedy. 1975 : 146) ได้จัดประเภทของการฟังไว้ 7 ประการ คือ

1. การฟังทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน (Simple Listening) เช่น การฟังการสนทนา การฟังทางโทรศัพท์

2. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (Discriminative Listening) เช่น การฟังเสียงสัตว์ เสียงยวดยาน เสียงที่แสดงความรู้สึก

3. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (Listening for Relaxation) เช่น การฟังบทกลอน การฟังเรื่องราวและนิทานต่าง ๆ

4. การฟังเพื่อจับสาระสำคัญ (Listening for Information) เช่น การฟังประกาศ การฟังความคิดเห็น และการฟังเพื่อตอบคำถาม

5. การฟังเพื่อจับความคิด (Listening to Organize Ideas) เช่น การฟังการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

6. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Listening)

7. การฟังเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Listening) เช่น การฟังดนตรี และการแสดงต่าง ๆ

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา (2524 : 95 - 96) ได้จัดประเภทของการฟังเป็น 4 ประเภท คือ

1. การฟังอย่างมิได้ให้ความสนใจมากนัก คือ ในระยะแรกไม่สนใจ แต่เมื่อมีตอนใดที่น่าสนใจ หรือถูกกระตุ้นเตือนให้ฟังจึงจะหันมาสนใจฟัง

2. การฟังอย่างสนใจ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจจดจำสิ่งที่ฟังอย่างละเอียดเพื่อจะต้องทำตามในภายหลัง

3. การฟังอย่างนิยมชมชอบ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง และมีมโนภาพไปตามเรื่องที่ฟัง เช่น การฟังละคร การฟังบทกลอน

4. การฟังอย่างสนใจ และมีการพินิจพิเคราะห์ เป็นการฟังเพื่อประเมินคุณค่าของเรื่องที่ได้ฟัง และคิดพิจารณาว่าสิ่งที่ผู้พูดนั้นผิดถูกอย่างไร

จะเห็นได้ว่าการฟังนั้นมีหลายประเภท และทุกประเภทล้วนมีความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝน เพื่อให้เกิดทักษะในการฟังประเภทนั้น ๆ อย่างเต็มที่

4. องค์ประกอบของการฟัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการฟังไว้ ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
2. การฟังคำพูด คำสั่งเข้าใจ และปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
3. มารยาทในการฟัง
4. การฟังนิทานหรือเรื่องราวแล้วจับใจความได้
5. การฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

ประเทิน มหาขันธ์ (ม.ป.ป. : 24 - 25) ได้กล่าวว่า การฟังจะต้องมีทักษะแห่งการฟังในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางการฟังดังต่อไปนี้

1. การเข้าใจความหมายของถ้อยคำ
   1.1 เข้าใจความหมายของถ้อยคำ
   1.2 รู้จักเชื่อมโยงความหมายของคำที่ไม่เข้าใจจากคำที่เข้าใจได้
2. การเข้าใจความหมายของแนวความคิด
   2.1 จดรายละเอียด
   2.2 รวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่
   2.3 รู้จักเลือกหาเนื้อความที่เกี่ยวกับเรื่องแท้ ๆ
   2.4 ใช้ความระมัดระวังเกี่ยวกับ ความหมายเฉพาะของผู้พูด
   2.5 ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้พูดได้
3. การใช้ความคิดเพื่อสร้างความเข้าใจ
   3.1 ประเมินผล ทรรศนะของผู้พูด หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่ตนเคยได้รับมาแล้ว
   3.2 รู้จักตัดสินใจ โดยหลักฐานประกอบ เช่น จากหนังสือเอกสารที่เชื่อถือได้ เป็นต้น

จากแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่านต่างก็ให้ความสำคัญแก่องค์ประกอบของการฟังในด้าน การจำแนกเสียง การรู้ความหมายของคำศัพท์ เมื่อได้ฟังแล้วสามารถสื่อความหมายได้ และการปฏิบัติตามคำสั่ง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการ ดังกล่าว

5. วิธีการส่งเสริมการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน และในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เป็นทักษะที่สามารถสอนกันได้ด้วยวิธีการที่เป็นลำดับ เป็นขั้นตอน และสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับโดยอาศัยเวลา การฝึกฝน และการสังเกต (ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. 2518 : 21) นอกจากนี้ มาชาโด (Machado. 1980 : 71) ได้กล่าวถึงการฟังของเด็กปฐมวัยว่า พัฒนาการ และความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยจะเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีกว่าด้านอื่น ๆ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนการฟังในฐานะที่เป็นทักษะทางภาษาที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ก่อนการพูด

กิติยวดี บุญชื่อ (2520 : 84) ได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมการฟังไว้ ดังนี้

1. ให้ฟังเสียงของวัสดุต่าง ๆ และจับให้ได้ว่าเป็นเสียงของอะไร

2. ให้ฟังจังหวะต่าง ๆ แล้วเคาะตามให้ถูกหรือเลือกจังหวะเพลงง่ายให้เด็กทายว่าเป็นเพลงอะไร

3. ให้ฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามให้ถูกต้อง นักเรียนอาจจะผลัดกันออกคำสั่งได้

4. ให้ฟังบทประพันธ์หลาย ๆ แบบ รวมทั้งเพลงหรือบทละคร แล้วทดสอบความเข้าใจหรือจินตนาการด้วยการให้สร้างภาพประกอบ หรือบรรยายใหม่ด้วยภาษาของตนเอง

5. ให้ฟังโดยหาเหตุผลมาตัดสินว่า ข้อความที่ได้ยินนั้นเป็นไปได้เพียงไร เช่น คนหูหนวกไปฟังดนตรีที่สังคีตศาลา หรือชายขาพิการวิ่งไล่จับผู้ร้ายได้สำเร็จ เป็นต้น

6. ให้ฟังเสียงของตัวเอง เพื่อสำรวจข้อบกพร่องและหาทางปรับปรุงแก้ไข

7. จัดเกมต่าง ๆ ที่เป็นการเน้น และฝึกทักษะการฟังโดยเฉพาะ

ในการส่งเสริมทักษะการฟังสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น การจัดประสบการณ์การเล่นเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถส่งเสริมทักษะการฟังได้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากการเล่น เมื่อเด็กได้พูดคุยอย่างอิสระเด็กก็จะมีพัฒนาการทางภาษาไปด้วย แต่จากการวิจัยในระยะหลัง การติดตามผลของครูแสดงให้เห็นว่าการให้โอกาส และวัสดุแก่เด็กเท่านั้นยังไม่เป็นการ

เพียงพอหรือการที่เด็กได้มีโอกาสพูดคุยกับเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน ก็ไม่จำเป็นที่จะก่อให้เกิดพัฒนาการด้านการใช้ภาษา ประสบการณ์ของเด็กจะคงอยู่ในระดับเล่นสนุก ๆ เท่านั้น เพียงให้ความพึงพอใจเฉพาะหน้าไม่ได้ทำให้เกิดผลเพิ่มพูนทางสติปัญญามากนัก นอกเสียจากว่าเด็กจะมีโอกาสและได้รับการเร้าใจจากครูให้อยากซักถาม และอธิบายสิ่งที่เขาพบเห็นและสนใจ แม้การเรียนรู้จะพัฒนามาจากการเล่น แต่ถ้าไม่มีครูเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยการเล่นนั้นก็จะไม่ทำให้เกิดการพัฒนา หลังจากที่เด็กเล่นไปสักระยะหนึ่ง การเล่นส่วนใหญ่ก็จะกลายเป็นการทำซ้ำซากปราศจากความเจริญก้าวหน้า และเด็กก็จะเบื่อและเลิกลาไป ครูที่มีความสามารถจะทราบว่าเมื่อไรควรจะให้คำแนะนำ ชี้แนะ จัดหาเครื่องเล่นเครื่องใช้ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะสิ่งที่อาจทำได้ในสถานการณ์ที่เร้าใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2536 : 367)

ดังนั้นวิธีการส่งเสริมทักษะด้านการฟัง จากการจัดกิจกรรมการเล่น โดยมีครูเข้าไปร่วมเล่นกับเด็ก ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยกย่องชมเชยให้กำลังใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นวิธีการให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังและได้รับประโยชน์เต็มที่จากการฟัง

6. <u>งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาด้านการฟัง</u>

วรี เกี๋ยสกุล (2530 : 53) ได้ศึกษาความแตกต่างด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึก พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนสูงขึ้น และเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีคะแนนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึก แสดงว่าการใช้เกมฝึกทักษะการฟังทำให้เด็กมีความสามารถทางการฟังสูงกว่าการใช้แบบฝึก

ศศิธร ขันติธรางกูร (2518 : 71) ศึกษาพัฒนาการในการฟัง และการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4, 5 และ 6 พบว่า ความสามารถในการฟังของนักเรียนทุกระดับชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการอ่าน และพัฒนาการในการฟังและการอ่านเพิ่มขึ้นไปตามลำดับขั้น เด็กในระดับชั้นสูงกว่าจะมีความสัมพันธ์ในการฟัง และการอ่านสูงกว่า

เพนฟิลด์ และมารคสคูลิโอ (Penfield and Marasculio. 1972 : 220 - 224) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานในการฟังเพื่อสื่อความหมายไปถึงการอ่าน การพูดและการเขียน

อาร์มสตรอง (Armstrong. 1960 : 373) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จักฟังและการอ่าน โดยศึกษากับเด็กอายุ 6 - 13 ปี พบว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ลงมาจะรู้จักใช้คำศัพท์ที่ได้จากการฟังมากกว่าการอ่าน แต่เมื่ออายุเพิ่มขึ้นจำนวนคำศัพท์ที่แตกต่างกันจะลดลงอย่างรวดเร็ว

จากงานวิจัย ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาทักษะการฟัง มีผลต่อความสามารถทางการพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งการฟังถือได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานอันจะก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ของเด็กต่อไป

<u>เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น</u>

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กระดับปฐมวัย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมีมากมาย ซึ่งสามารถรวบรวมโดยจำแนกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. <u>ความหมายของการเล่น</u>

รูดอล์ฟ และโคเฮน (Rudolph and Cohen. 1984 : 96) กล่าวว่า การเล่นเป็นกระบวนการของการพัฒนาทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการเล่นนี้มีองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1. การเล่นนำไปสู่การค้นพบเหตุผลและความคิด
2. การเล่นเป็นการเชื่อมโยง
3. การเล่นเป็นการนำเด็กไปสู่ภาวะสมดุลย์ทางอารมณ์

แมค (ราศี ทองสวัสดิ์. 2527 : 361 ; อ้างอิงมาจาก Mack. n.d.) ได้ให้ความหมายของการเล่นว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานของผู้ใหญ่จะต่างกันตรงที่ผู้ใหญ่ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ แต่การเล่นของเด็กจะจบลงในตัวเองโดยมิได้มุ่งหวังสิ่งหนึ่งสิ่งใดนอกเหนือไปจากความพอใจตามธรรมชาติ

จากแนวความคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเล่นของเด็กจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กทั้งทางด้านร่ายกาย จิตใจ - อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. ความสำคัญของการเล่น

การเล่นเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของเด็ก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่เด็กจะใช้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว และบุคคลใกล้ชิด เฟรอเบล (Froebel) ถือว่า การเล่นเป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของเด็ก และพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กจะเกิดขึ้นโดยการเล่น การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 65)

ชิ่ง จินตนา หมู่ผึ้ง (2525 : 7 - 8) ได้กล่าวถึงคุณค่าทางการเล่นของเด็กว่า การเล่นจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Development) จะทำให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายตลอดจนกล้ามเนื้อต่าง ๆ

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development) การเล่นช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง หากเด็กไม่อยากเล่น ครูควรให้กำลังใจและแนะนำ หาวิธีการให้เด็กเล่น ขณะที่เด็กเล่นควรจะให้เด็กเล่นแบบมีความสุข ความปลอดภัย โดยครูคอยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เพื่อคอยช่วยเหลือเมื่อมีอันตรายเกิดขึ้นแก่เขา เด็กจะรอรับคำยกย่องและชมเชยจากครู สิ่งเหล่านี้สำคัญมากในการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็ก

พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development) พัฒนาการทางด้านสังคมเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะทำให้เด็กมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเด็กมาโรงเรียนต้องเรียนรู้ ในการพูดกับเพื่อน การทำงาน การแบ่งปัน กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนั้นเด็กจะต้องรู้จักการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้โดยการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Intellectual Development) ครูจะต้องสอนเด็กให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านสติปัญญาซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ภาษาทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา เด็กเรียนเพื่อพัฒนาความเข้าใจ ความคิด การแก้ปัญหา สามารถนำความรู้ และทักษะไปใช้กับตนเองในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า การเล่นมีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในขณะเล่นเด็กจะเกิดการเรียนรู้หลายรูปแบบ ซึ่งกล่าวได้ว่าการเล่นของเด็กมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ และเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขึ้นด้วย

3. ทฤษฎีการเล่น

ภรณี คุรุรัตนะ (2535 : 13 - 16) ได้รวบรวมเกี่ยวกับทฤษฎีการเล่น ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเล่น แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 2 กลุ่มทฤษฎี คือ กลุ่มทฤษฎีการเล่นแบบเดิม และกลุ่มทฤษฎีการเล่นร่วมสมัย

1. กลุ่มทฤษฎีการเล่นแบบเดิม

1.1 ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (Surplus Energy Theory)

ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้นี้พัฒนาโดย คาร์ล กรอส (Karl Gross) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า อินทรีย์จะใช้พลังงานไปประกอบกิจกรรม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอันได้แก่ การทำงาน หรือเพื่อไปประกอบกิจกรรมที่ไม่มีเป้าหมาย อันได้แก่ การเล่น แต่ทว่าการเล่นจะเกิดขึ้นต่อเมื่อ อินทรีย์มีพลังงานเหลือใช้จากการประกอบการงานแล้ว นั่นคืออินทรีย์จะต้องใช้พลังงานในการทำงานก่อนแล้วจึงนำพลังงานที่เหลือมาใช้ในการเล่น

1.2 ทฤษฎีการผ่อนคลาย (Relaxation Theory)

แพททริค (Patrick) พัฒนาทฤษฎีนี้โดยอาศัยแนวความคิดที่ว่าการเล่นนั้นเพื่อที่จะสนองความต้องการที่จะผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์โดยที่เขากล่าวว่าการงานในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ต้องการคนที่แสดงเหตุผลในลักษณะรูปธรรม มีความตั้งใจสูง และกิจกรรมนั้นต้องอาศัยความละเอียดอ่อน อีกทั้งมีการแข่งขัน และเปรียบเทียบผลงานเหล่านั้นด้วย จึงทำให้เกิดความเครียด และนำไปสู่ความผิดปกติทางระบบประสาท ทฤษฎีนี้ไม่ได้อธิบายถึงการเล่นของเด็กอย่างชัดเจน เพราะถ้าการเล่นนั้นทำเพื่อจะผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน จึงมีคำถามว่าเด็กไม่ได้ทำงาน ทำไมจึงต้องเล่นด้วย แพททริคอธิบายว่า การเล่นนั้นถือว่าเป็นธรรมชาติของเด็กที่จะต้องเล่น ที่จะต้องกระทำ

1.3 ทฤษฎีการทำซ้ำ (Recapitulation Theory)

ทฤษฎีนี้ได้รับแนวความคิดมาจากทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วิน (Darwin) การเล่นของมนุษย์ถือได้ว่าเป็นมรดกที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษของมนุษย์นั่นเอง

1.4 ทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice Theory)

คาร์ล กรอส (Karl Gross) ได้กล่าวไว้ว่า สัตว์มักจะเล่นเพื่อเตรียมตัวสำหรับชีวิตในอนาคต เป็นลักษณะของสัญชาตญาณ เพื่อที่จะฝึกให้เกิด

ความสมบูรณ์ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัตว์บางชนิดที่จะต้องเป็นอิสระจากแม่ทันทีที่เกิด ดังนั้น การเล่นของสัตว์เหล่านั้นจึงเป็นการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเมื่อโตขึ้น

แนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อประสบการณ์ชีวิตเบื้องต้นของเด็ก เพราะการที่เด็กได้มีประสบการณ์หรือไม่มีประสบการณ์ในการเล่นนี้ จะมีผลต่อชีวิตในอนาคตของเด็ก การที่เด็กได้มีโอกาสเล่นมากก็จะทำให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตเมื่อโตขึ้น อีกทั้งประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยให้เด็กสามารถที่จะควบคุมความสามารถของตนเอง และสภาพแวดล้อมได้ ทั้งอาจจะช่วยพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และสติปัญญาอีกด้วย และเด็กที่ขาดประสบการณ์ในการเล่นก็จะขาดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น

2. กลุ่มทฤษฎีการเล่นร่วมสมัย (Contemporary Theories of Play)

2.1 <u>ทฤษฎีจิตวิเคราะห์</u>

ฟรอยด์ (Freud) กล่าวว่าการเล่นนั้นเกิดจากการต้องการความพึงพอใจ ซึ่งการที่เด็กจะบรรลุถึงความพึงพอใจได้นั้น จะต้องสนองด้วยการเล่นนั่นเอง ฟรอยด์ยังมองเห็นอีกว่า การเล่นนั้นมีคุณค่าอย่างมากในแง่ของการบำบัด เพราะการเล่นจะช่วยให้เด็กสามารถลดความไม่พึงพอใจอันเกิดจากประสบการณ์ได้

อีริคสัน (Erikson) ได้ขยายผลงานของฟรอยด์ เพื่อให้เข้าใจการเล่นของเด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งเขาได้อธิบายการเล่นของเด็กว่าเป็นการพัฒนาการตามขั้นตอน เด็กจะเข้าใจโลกที่เขาเป็นอยู่ โดยการที่พบสิ่งใหม่ ๆ และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เขาแบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการเล่นของเด็กออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การเล่นเกี่ยวกับตนเอง การเล่นชนิดนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยที่ศูนย์กลางของการเล่นนั้นอยู่ที่ตัวของเด็กเอง ซึ่งในระยะแรกนั้นเราอาจจะไม่ได้คิดว่าสิ่งที่เด็กทำนั้นเป็นการเล่นของเด็ก เพราะการเล่นของเด็กในระยะนั้นจะเริ่มโดยการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซ้ำ ๆ ตลอดจนส่งเสียงซ้ำ ๆ เป็นต้น ต่อมาเด็กทารกจะมุ่งความสนใจในการเล่นออกไปที่คนอื่นหรือของสิ่งอื่น ๆ การเล่นเกี่ยวกับตนเองนั้นเป็นการเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ ของโลกที่เขาอยู่

2. การเล่นในโลกของเด็ก เด็กจะเล่นกับของเล่นและวัตถุต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว โลกของสิ่งของนั้นมีกฎเกณฑ์บางอย่างที่เด็กจะต้องเรียนรู้คือ ของนั้นอาจแตกสลายได้ ของนั้นอาจจะเป็นของคนอื่นได้ อีกทั้งอาจถูกควบคุมโดยอำนาจของผู้ที่เหนือกว่าได้

3. การเล่นในขั้นที่สามเริ่มเมื่อเด็กมีอายุในช่วงที่จะเข้าสู่สถานศึกษาปฐมวัย เด็กเริ่มเข้าไปสู่สังคมที่กว้างกว่า รู้จักการแบ่งปันของเล่นกับผู้อื่น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาการเล่น แต่ทว่าความสำเร็จในการพัฒนาขั้นตอนนี้เป็นผลเนื่องมาจากความสำเร็จในการพัฒนาในสองขั้นตอนแรก ขั้นตอนนี้เด็กจะต้องเรียนรู้ว่าเมื่อไรเล่นคนเดียว และเมื่อไรเขาควรจะเล่นกับผู้อื่น

อีริคสันสรุปว่า การเล่นนั้นมีลักษณะโดยเฉพาะ และมีความหมายต่อบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งความหมายของการเล่นนั้นสามารถสังเกตได้จากรูปแบบ เนื้อหาคำพูด และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการเล่นด้วย

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

พีอาเจต์ (Piaget) มองการเล่นเป็นกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งกระบวนการพัฒนาสติปัญญา และลักษณะของการเล่นนั้นจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเล่นของเด็กจะเริ่มจากการเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัส (Sensorimotor Play) ซึ่งจะมีพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นการสำรวจจับต้องวัตถุนับว่าเป็นการฝึกเล่น และพัฒนาการเล่นควบคู่ไปกับพัฒนาทางสติปัญญาขั้นการแก้ปัญหาด้วยการกระทำ (Sensorimotor) การเล่นชนิดนี้จะยุติลงเมื่อเด็กอายุประมาณ 2 ขวบ ต่อมาเด็กจะเริ่มเล่นเกี่ยวกับการสร้าง (Constructive Play) เด็กจะเริ่มรู้จักนำเอาสิ่งของมาสร้างให้เป็นสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาซึ่งนับว่าเป็นการเล่นที่มีวัตถุประสงค์ ส่วนการเล่นโดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Play) จะเกิดขึ้นในช่วงที่เด็กมีอายุปลาย ๆ 2 ขวบ และจะพัฒนาได้อย่างเต็มที่เมื่อเด็กมีอายุได้ประมาณ 3 - 4 ขวบ การที่เด็กจะเล่นโดยใช้สัญลักษณ์นี้ได้ก็ต่อเมื่อสติปัญญาของเด็กได้พัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว โดยที่เด็กจะสามารถใช้สัญลักษณ์ และอ้างถึงวัตถุที่ไม่มีอยู่ในขณะนั้นได้โดยใช้ภาษาและท่าทางในการแสดงออกถึงความคิดนั้น ๆ

4. <u>การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา</u>

ภาษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการเล่นของเด็ก ในขณะเดียวกันการเล่นก็มีบทบาทที่สำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กเช่นกัน เช่น การที่เด็กได้มีโอกาสสำรวจและเล่นกับวัสดุต่าง ๆ เด็กจะพบความหมาย และความสัมพันธ์ของวัสดุต่าง ๆ ที่เล่นอยู่ซึ่งในกระบวนการนี้ภาษาจะเข้าไปเกี่ยวข้อง และสติปัญญาของเด็กก็จะพัฒนาขึ้นด้วย

ภาษามีส่วนสัมพันธ์ต่อการเล่นในหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นการเล่นเลียนแบบคำพูดผู้ใหญ่ หรือการเล่นเพื่อให้ดูสมจริงสมจังมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้นำเอาภาษามาใช้เป็นสื่อในการจัดการเล่น เช่น การอธิบาย วิธีการเล่น การออกคำสั่ง และการโต้ตอบ เป็นต้น ภาษาจะช่วยให้เด็กสามารถที่จะอธิบายถึงลักษณะของสิ่งของที่เขาได้พบเห็น อีกทั้งช่วยให้เขาได้ยินคำพูดของตนเองในขณะที่เขาแสดงบทบาทของผู้อื่น นอกจากนั้นการเล่นยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มากขึ้นด้วย

ภาษาได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่นทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ และเป็นสิ่งที่ทำให้การเล่นที่ซับซ้อนดูสมจริงสมจังมากขึ้น เมื่อการเล่นของเด็กได้พัฒนามากขึ้นถึงขั้นที่จะทำให้ดูสมจริงสมจังมากขึ้น เด็กก็จะเริ่มนำเอาเข้ามาใช้ในการเล่นความสามารถของการใช้ภาษาของเด็กนั้นย่อมเป็นผลเนื่องมาจากโอกาสที่เด็กได้มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลเนื่องมาจากการสอนของผู้ใหญ่ (ภรณี คุรุรัตนะ. 2535 : 16 - 17)

5. <u>การจัดประสบการณ์การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย</u>

กู๊ด (Good) ได้ให้ความหมายของประสบการณ์ว่าคือ กระบวนการในการได้รับความรู้หรือการเกิดทักษะโดยการกระทำ หรือการเห็นสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการของจิตสำนึกในการรับรู้ถึงความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยการมีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งต่าง ๆ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2536 : 176 ; อ้างอิงมาจาก Good)

เป้าหมายและหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ภรณี คุรุรัตนะ (2523 : 76 - 81) ได้กล่าวถึงเป้าหมายและหลักการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พอสรุปได้ดังนี้

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็กจึงควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรม และลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว โดยให้สอดคล้องกับความพร้อม วุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

หลักการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการและความสนใจของเด็ก

2. การจัดประสบการณ์ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก

3. การจัดประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

4. การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์ในการจัดควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่นนั้นไม่จำเป็นต้องซื้อหามาทั้งหมด อาจนำวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงทำเป็นอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้

6. <u>กิจกรรมการเล่นตามมุม</u>

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 18 - 21) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเล่นตามมุม ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

กิจกรรมการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทางด้านภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นคนมีระเบียบวินัย ฝึกการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยให้รู้จักการรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และให้อภัย เรียนรู้ และรับรู้เกี่ยวกับพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งมุมที่น่าสนใจควรจัดให้เด็ก ได้แก่ มุมบ้าน มุมหมอ มุมร้านค้า มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมธรรมชาติ มุมบล็อก และมุมเกมการศึกษา

7. <u>การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน</u>

ภรณี คุรุรัตนะ (2535 : 117 - 118) ได้กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมมุมบ้าน สื่อ อุปกรณ์ และคุณค่าทางการศึกษาไว้ดังนี้

กิจกรรมมุมบ้านเป็นกิจกรรมที่เมื่อถึงเวลาครูอนุญาตให้เด็กเข้าไปเล่นตามใจชอบ ปกติเด็กจะเล่นร่วมกันเป็นหมู่ อาจเล่นเป็นบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว หรือเลียนสภาพอื่น ๆ ที่เด็กพบเห็นมา เมื่อเล่นเสร็จให้เด็กเก็บของเข้าที่

สื่อ อุปกรณ์ที่ใส่ในมุมนี้ได้แก่ เครื่องครัว เครื่องใช้ในบ้าน เช่น เสื่อ หมอน กระจก ตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เครื่องแบบของคนอาชีพต่าง ๆ เช่น หมอ ตำรวจ ทหาร เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น กระบุง ตะกร้า ไม้คาน เครื่องมือจับปลา รองเท้า และเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วสำหรับเด็กแสดงบทบาทสมมติอุปกรณ์เหล่านี้ควรทำชั้นวาง หรือจัดวางไว้ในลังไม้ ลังกระดาษแยกเป็นหมวดหมู่ ไม่ควรใช้ของที่ทำด้วยแก้วกระเบื้องหรือพลาสติกที่ใช้สีเป็นอันตรายกับเด็ก

คุณค่าทางการศึกษา

พัฒนาด้านภาษา การที่เด็กเล่นด้วยกันจะต้องพูดจาโต้ตอบกันอยู่ตลอดเวลา เด็กจะได้คำศัพท์ใหม่เพิ่มขึ้น การพูดบ่อย ๆ จะช่วยให้เด็กฝึกออกเสียงคำต่าง ๆ ไปในตัว นอกจากนี้ยังจะเป็นการฝึกนำคำมาเรียบเรียงเป็นประโยคได้ด้วย

พัฒนาด้านอารมณ์ สังคม การเล่นร่วมกัน เด็กจะเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักอดกลั้น รู้จักปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน เด็กจะฝึกปฏิบัติในเรื่องเหล่านี้ตลอดเวลาที่เล่น

ทดแทนอารมณ์หรือสิ่งที่ขาดแคลนบางอย่างเด็กบางคนมาจากบ้านที่ไม่เข้าใจเด็ก การให้ความรัก ความเอาใจใส่ที่ไม่เท่าเทียมกัน กีดกันไม่ให้เด็กทำกิจกรรมบางอย่าง ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ใช่เรื่องของเด็ก เพราะเด็กในวัยนี้ชอบช่วยผู้ใหญ่ทำงานแต่ด้วยความที่ยังเล็กอยู่ก็ไม่อาจทำได้เรียบร้อยรวดเร็ว ผู้ใหญ่จึงเห็นว่ายิ่งช่วยยิ่งยุ่งงานยิ่งเสร็จช้าจึงไม่ให้ช่วยเสียเลย แท้จริงวัยนี้เป็นวัยของการปูพื้นฐานชีวิต หากเราต้องการปลูกฝังให้เด็กเป็นคนรักการทำงาน ไม่เกียจคร้านก็น่าจะให้โอกาสแก่เด็กบ้าง ดังนั้นมุมบ้านนี้ก็อาจช่วยทดแทนได้

การเล่นบทบาทสมมติจะช่วยให้ผู้เล่นเข้าใจโครงสร้างของสังคมดีขึ้น กล่าวคือจะช่วยให้เรียนรู้ว่าในสังคมของครอบครัวนั้นย่อมจะประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา นอกจากนี้ยังมีเพื่อนบ้านอีก สำหรับบางท้องที่เด็กอาจรู้จักขึ้นไปถึงผู้ปกครองท้องถิ่นหรือบทบาทของบุคคลในชุมชน เช่น ตำรวจ บุรุษไปรษณีย์ หมอ พยาบาล เป็นต้น

นอกจากนี้ รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี (2536 : 7) ได้กล่าวถึงการจัดมุมบ้านไว้ว่า การจัดมุมนี้ อาจจะหมุนเวียนกันไป ไม่จำเป็นต้องจัดทั้งมุมบ้าน มุมหมอ มุมวัด ฯลฯ พร้อมกันภายใน 1 วัน แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของหน่วยประสบการณ์ ความต้องการของเด็กและสถานการณ์เป็นหลัก

8. <u>งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น</u>

ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็กปฐมวัยอยู่มากมาย ในที่นี้ขอเสนองานวิจัยพอสังเขป ดังนี้

จงใจ ขจรศิลป์ (2532 : 80) ได้ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีการกระทำเป็นสื่อ และแสดงความรู้สึกต่อกันนั้น ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก เพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน มีผลการศึกษาวิจัยมากมายที่ค้นพบว่า พฤติกรรมทางวาจา และท่าทางที่ครูแสดงออกมีแนวโน้มกระตุ้นหรือเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองได้ทั้งในทางบวก และทางลบ ครูที่มีประสิทธิภาพในการสอน รู้จักกระตุ้น ใช้คำถาม แนะแนวทางให้คำชมเชย จะได้รับพฤติกรรมตอบสนองจากนักเรียนในเชิงบวก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Flanders. n.d.) ซึ่ง แฟลนเดอร์ส ได้จัดแบ่งพฤติกรรมทางวาจาออกเป็น 10 ประเภท ดังที่ พิไลลักษณ์ จ่าเมือง (2525 : 29 - 32) ได้อธิบายไว้ว่า แฟลนเดอร์ส ได้จัดแบ่งพฤติกรรมทางวาจาออกเป็น 10 ประเภท และได้แยกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมของครูแยกย่อยออกไปเป็น

1.1 พฤติกรรมของครูที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อนักเรียน (Indirect Influence) หมายถึง การที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียน โดยการให้นักเรียนมีการโต้ตอบ หรือแสดงความคิดเห็นของเขาได้อย่างเต็มที่ มี 4 ประเภท คือ พฤติกรรม 1 - 4

1.2 พฤติกรรมของครูที่มีอิทธิพลทางตรงต่อนักเรียน (Direct Influence) หมายถึง การที่ครูจำกัดความเป็นอิสระในการเรียนของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้บงการ และควบคุมการเรียนทั้งหมดพฤติกรรมนี้มี 3 ประเภท คือ พฤติกรรม 5 - 7

2. พฤติกรรมของนักเรียน คือ พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อครู ได้แก่ พฤติกรรมที่ 8 - 9

แต่ในห้องเรียนนั้นบางขณะก็มีพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่ใช่พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของการเรียนการสอนเกิดขึ้น คือ ความเงียบหรือสับสน ซึ่งจัดอยู่ในพฤติกรรมที่ 10

สรุปการจำแนกพฤติกรรมการเรียนการสอนของ แฟลนเดอร์ส ให้เห็นชัดเจนได้ดังนี้

ครูพูด	อิทธิพลทางอ้อม	1. ยอมรับความรู้สึกของนักเรียน 2. ยกย่องหรือสนับสนุน 3. ยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนไปใช้ 4. ถามคำถาม
	อิทธิพลทางตรง	5. บรรยาย 6. ออกคำสั่ง 7. ตำหนิติเตียนหรืออ้างอำนาจบัญชา
นักเรียนพูด		8. นักเรียนพูด - โต้ตอบ 9. นักเรียนพูด - ริเริ่ม
		10. ความเงียบ หรือความสับสน

อิทธิพลทางอ้อมของครู (ข้อ 1 - 4)

1. ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน : เป็นพฤติกรรมที่ครูพูดเพื่อแสดงความเห็นอกเห็นใจนักเรียน โดยไม่มีการข่มขู่ แต่จะคล้อยตามหรือเล่าถึงเรื่องราวที่สนุกสนานหรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเป็นไปในลักษณะที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ไม่ว่าพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

2. ครูยกย่องหรือสนับสนุน : เป็นการกล่าวชมเชยหรือให้กำลังใจ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี เช่น อาจกล่าวว่า ดี ดีมาก ใช่แล้ว ถูกแล้ว และอาจจะรวมไปถึงการเล่าเรื่องตลกขบขัน เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียนให้นักเรียนด้วย

3. ครูยอมรับและนำความคิดเห็นของนักเรียนไปใช้ : เป็นการพูดซึ่งครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนแล้วนำไปใช้ในการดำเนินการสอน วิธีการแสดงว่าครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนนั้น ครูอาจจะยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนคนหนึ่งไว้ แล้วลองถามความคิดเห็นของคนอื่น ๆ อีก หรืออาจตั้งคำถามขึ้นจากความคิดเห็นของนักเรียนคนใดคนหนึ่งเพื่อให้นักเรียนคนอื่นตอบ เพื่อเป็นการขยายความคิดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (ต่อไปจะค่อย ๆ จัดเข้าประเภทที่ 5 เมื่อครูนำเอาความคิดเห็นของตนมาใช้มากขึ้น)

4. การถามคำถาม : หมายถึง คำถามที่เกี่ยวกับเนื้อหาหรือวิธีการที่คาดว่าจะได้รับคำตอบจากนักเรียน เป็นคำถามที่ครูใช้นำเข้าสู่บทเรียนตามที่ครูต้องการ คำถามนี้มีทั้งชนิดที่ต้องการคำตอบที่เป็นข้อเท็จจริง และคำถามแบบกว้าง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้คิดหาเหตุผลมาตอบได้หลายอย่าง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมีทั้งพฤติกรรมตอบสนอง และพฤติกรรมริเริ่ม คำถามที่ไม่จัดอยู่ในพฤติกรรมประเภทนี้คือ คำถามที่ครูไม่ต้องการคำตอบหรือถามเพื่อตำหนิติเตียนนักเรียน

อิทธิพลทางตรงของครู (ข้อ 5 - 7)

5. ครูบรรยาย : เป็นการอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับนิยาม ข้อเท็จจริง เป็นคำพูดของครูเองไม่เหมือนข้อ 3 บางครั้งอาจมีคำถามที่กล่าวขึ้นโดยไม่มุ่งหมายจะให้ตอบ แต่เป็นลักษณะที่ครูถามขึ้นเพื่อที่ตัวครูจะได้อธิบายคำตอบให้นักเรียนทราบ

6. ครูออกคำสั่ง : เป็นคำพูดซึ่งครูใช้เป็นคำสั่งหรือแนะนำเพื่อเป็นการชี้แนวทางให้นักเรียนปฏิบัติตาม

7. ครูตำหนิติเตียนและอ้างอำนาจตนเอง : มักจะพูดเมื่อครูต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีของนักเรียนให้ดีขึ้น อาจเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ หรือการให้เหตุผลถึงอำนาจของครู

8. นักเรียนพูดโต้ตอบ : เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนพูดตอบสนองต่อครู หลังจากฟังคำบรรยายหรือคำถามของครูแล้ว อาจจะเป็นการตอบคำถาม หรือซักถามเรื่องที่ครูบอกให้ซักถามได้ เป็นคำพูดง่าย ๆ ที่อาศัยความจำจากตำรามาพูดกับครู

9. นักเรียนริเริ่มพูด : นักเรียนพูดเมื่อต้องการแสดงความคิดเห็น นักเรียนมีอิสระที่จะคิดหรือกระทำเองโดยที่ครูไม่ได้บอกให้ทำ เช่น การยกมือขึ้นถามข้อสงสัยหรือเพื่อขออนุญาตแสดงความคิดเห็น

10. ความเงียบหรือความสับสน : เป็นความเงียบหรือความยุ่งยากสับสน ไม่สามารถที่จะจัดเข้ากลุ่มใดได้ เช่น เกิดความเงียบขึ้น หลังจากที่ครูถามแล้วให้นักเรียนคิด ส่วนความสับสนนั้น หมายถึง การที่นักเรียนแย่งกันพูดหลาย ๆ คนพร้อมกัน หรือเกิดขณะทำกิจกรรมกลุ่ม

แฟลนเดอร์ส (ชิรวัฒน์ นิจเนตร. 2526 : 84 ; อ้างอิงมาจาก Flanders. 1959) ได้ประมวลผลการวิจัยในด้านที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก พบว่า การกระทำในลักษณะของอิทธิพลทางอ้อม จะช่วยให้เด็กมีอิสระในการแสดงออก เช่น การยอมรับความคิดเห็นของเด็ก การยกย่อง ชมเชย มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดี และช่วยให้เด็กมีนิสัยในการทำงานที่ดีขึ้น และสรุปว่า ลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่มีการยกย่อง ให้กำลังใจเด็ก และรับฟังความคิดเห็นของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางด้านอารมณ์และสังคมในห้องเรียน

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการที่จะทำให้พฤติกรรมของเด็กเป็นไปในทางบวกหรือลบ ถ้าครูมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ต่อเด็กในทางบวก เด็กก็ตอบสนองในทางบวก ถ้าครูมีพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ต่อเด็กในทางลบ เด็กก็ตอบสนองในทางลบเช่นกัน และในการพัฒนาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กให้เป็นไปในทางบวก ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพที่ดีต่อสังคมในเวลาต่อมา

2. <u>การยึดครูเป็นศูนย์กลาง และการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง</u>

นักการศึกษาหลายท่านให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งหลักการนี้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อแนวการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

ภรณี คุรุรัตนะ (2532 : 3 - 4) ได้กล่าวสรุปผลจากงานวิจัยหลายฉบับ ซึ่งพบว่า ในสภาพการเรียนการสอน ครูยังคงเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด เป็นศูนย์กลางของห้องเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนวัยเรียน ที่ว่า

"เด็กควรจะได้มีเสรีภาพในการคิด การแสดงออก การศึกษาจะต้องถือเด็กเป็นศูนย์กลาง"

การยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เป็นการเพิ่มบทบาทในการจัดการเรียนการสอน โดยให้เด็กเป็นผู้ร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอย

ให้การสนับสนุนให้คำแนะนำ การที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กร่วมกิจกรรมนั้นจะเป็นการนำเด็กไปสู่การเรียนรู้โดยการกระทำ เด็กจะมีอิสระในการคิด การเล่น การแสดงทั้งทางวาจา ท่าทาง อันจะส่งผลต่อพัฒนาการทุกด้านของเด็กในที่สุด

สรุปการยึดครูเป็นศูนย์กลาง และการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางให้เห็นชัดเจนได้ดังนี้

ครูเป็นศูนย์กลาง	เด็กเป็นศูนย์กลาง
1. เน้นบทบาทสำคัญที่ตัวครู (ครูเป็นพระเอก เด็กเป็นตัวประกอบ)	1. เน้นบทบาทสำคัญที่ตัวเด็ก (เด็กเป็นพระเอก ครูเป็นตัวประกอบ)
2. ครูเป็นผู้ควบคุมการแสดงออกทางความคิดของเด็ก	2. เด็กได้มีโอกาสแสดงออกตามความคิดเห็นของตนเอง
3. ครูเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรม	3. เด็กเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรม
4. ครูให้ความเชื่อมั่นในตัวครูเอง	4. เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและวินัยในตนเองสูง
5. ครูพัฒนา	5. เด็กพัฒนา เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
6. ครูเป็นผู้คิดในบางครั้ง ครูคิดเอง ครูถามเอง และตอบเอง	6. เด็กเป็นผู้คิด รู้จักแก้ปัญหา
7. บรรยากาศเป็นแบบเผด็จการ	7. บรรยากาศเป็นแบบประชาธิปไตย

ภรณี คุรุรัตนะ (2523 : 27) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการของ อีริคสัน (Erikson) ว่าเด็กวัยอายุ 3 - 6 ขวบ เด็กเริ่มมีการริเริ่ม โดยการสมมติจากการเล่นเลียนแบบ ซึ่งถ้าสภาพจิตไม่ดีพอ หรือเกิดความคับข้องใจแล้ว มักจะรู้สึกตนว่ามีความผิดติดตัว (Inetiative Vs. Guilt) ถ้าหากสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ ทำให้เด็กมีความสุข เด็กจะมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดความไว้วางใจต่อผู้อื่น แต่ถ้าหากเด็กประสบสิ่งที่ไม่พึงพอใจ เด็กจะมีทัศนะมองโลกในแง่ร้าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น

การที่เด็กจะเรียนรู้โลกที่ตนอยู่มีความสุขหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการที่ตนได้รับสิ่งที่ตนพอใจมากเพียงใด

จากแนวความคิดของนักการศึกษาเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และก่อให้เกิดการพัฒนาต่อตัวผู้เรียน ควรเป็นการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้โอกาสเด็กได้แสดงออกตามความสามารถและความคิดเห็นของตนเอง เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ ก็ต่อเมื่อเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน ไม่เกิดความรู้สึกว่าตนกำลังถูกควบคุม โดยเฉพาะการแสดงออกทางความคิด การที่จะพัฒนาความคิดให้กว้างไกลขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับสภาวะจิตใจ มีความรู้สึกที่ดี การเรียนของเด็กปฐมวัยก็คือ การเล่น และการเล่นของเด็กจะส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาได้ดียิ่งขึ้น ถ้ามีผู้ใหญ่เข้าไปร่วมเล่นกับเด็กด้วยจังหวะ และโอกาสที่เหมาะสม ดังนั้นความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กจะเจริญงอกงามเป็นอย่างดีเมื่อครูเข้ามามีส่วนร่วมเล่นด้วย พูดกับเด็ก และใช้ถ้อยคำกระตุ้นความสนใจเด็ก

3. <u>งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก</u>

การศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งนำมาพอสังเขป ดังนี้

รัตนา นุชบุญเลิศ (2525 : 28) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นประถมปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมประกอบการสอนแบบอิสระ และใช้เกมประกอบการสอนแบบมีผู้ชี้แนะปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนแบบมีผู้ชี้แนะแตกต่างจากการเรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนแบบอิสระกับการเรียนตามปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักเรียนที่เรียนมีผู้ชี้แนะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนแบบอิสระและแบบปกติ

ลดาวัลย์ กองช่าง (2530 : 58 - 59) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชี้นำ และแบบอิสระ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชี้นำและแบบอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชี้นำ และแบบอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ การใช้เวลาในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชี้นำ และแบบอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อมิดอน (Amidon. 1976 : 161 - 166) ได้ใช้แบบวิเคราะห์กิริยาร่วมทางวาจาของแฟลนเดอร์ส ศึกษาอิทธิพลที่มีต่อเด็กพบว่า การใช้อิทธิพลทางอ้อมในการเรียนการสอน ได้แก่ การยอมรับความรู้สึกของเด็ก การยกย่องชมเชย การนำความคิดเห็นของเด็กมาใช้ จะช่วยให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงกว่าการเรียนการสอนที่เป็นการใช้อิทธิพลทางตรง ได้แก่ การบรรยาย การออกคำสั่ง และการวิจารณ์

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการที่จะแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปได้ทั้งทางบวก และทางลบ หากครูช่วยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมทางบวกมากขึ้นเท่าไรก็เท่ากับเป็นการช่วยให้เด็กมีความสุขในการเรียน ตลอดจนการดำเนินชีวิตในภายภาคหน้าได้เป็นอย่างดี

จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาด้านการฟัง การเล่น และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กดังกล่าว จะเห็นว่าประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับพัฒนาการ ความสนใจ วุฒิภาวะ และความพร้อมของเด็ก อันจะทำให้การพัฒนาเด็กในระดับนี้บรรลุตามเป้าหมายการเล่นมุมบ้านที่จัดให้เหมาะสมกับหน่วยประสบการณ์ สถานการณ์ และความต้องการของเด็กนั้น เป็นการเล่นที่เด็กให้ความพอใจ ธรรมชาติของเด็กวัย 4 - 5 ปีนั้น จะชอบเล่นเลียนแบบชีวิตของสังคม ผู้ใหญ่ มักเล่นเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน แสดงบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ จะช่วยให้เด็กมีโอกาสพูดคุย เรียนรู้คำศัพท์ ฝึกการฟังจากบุคคลรอบ ๆ ข้างได้ หากเราจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านโดยใช้สื่อที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ และครูได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เป็นการพูดคุย สนทนาการตอบ และใช้คำพูดกระตุ้นความสนใจเด็กในขณะเล่น สิ่งเหล่านี้ จะเป็นการกระตุ้นพัฒนาการด้านการฟังของเด็กได้ทางหนึ่ง

<u>สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ จะมีความสามารถด้านการฟังแตกต่างกัน

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ มีรายละเอียดจำแนกตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลอง และการดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของกลุ่มโรงเรียนไป่งกระทิง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง จำนวน 8 โรง

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนบ้านไป่งกระทิงบน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างเจาะจง แล้วดำเนินการ ดังนี้

1. ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง ก่อนดำเนินการทดลอง
2. นำคะแนนที่ได้มาเรียงจากมากไปหาน้อย แล้วจับคู่นักเรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันโดยสลับให้ได้ 15 คู่ ทั้งนี้เพื่อให้มีการกระจายของคะแนนในแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กัน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านการฟัง ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที

จากการทดสอบค่าที พบว่า คะแนนก่อนการทดลองของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีการจับคู่คะแนน

คู่ที่	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน
1	1	39	2	38
2	4	36	3	37
3	5	36	6	36
4	8	35	7	35
5	9	34	10	34
6	12	30	11	32
7	13	28	14	28
8	16	26	15	27
9	17	25	18	24
10	20	24	19	24
11	21	22	22	20
12	24	14	23	17
13	25	13	26	9
14	28	8	27	9
15	29	2	30	1
รวม		372		371
	$\bar{X}$ =	24.8	$\bar{X}$ =	24.73
	S_x =	11.169	X_x =	11.510
	t =	.0169	($.05_{t28}$ =	2.048)

4. จับฉลากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังนี้

4.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

4.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

<u>เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง</u>

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้าน มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

<u>การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง</u>

1. <u>การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์</u> ดำเนินตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่น และทักษะการใช้คำถาม รวมทั้งจิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

1.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรม โดยกำหนดรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย สัปดาห์ที่ หน่วยการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นอนุบาลเล่ม 1 และเล่ม 2 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับปี พ.ศ. 2536 จุดประสงค์การดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้าน และอุปกรณ์การเล่นที่สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ และกำหนดขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมเหมือนกัน ยกเว้นขั้นดำเนินกิจกรรมจะแตกต่างกัน

1.3 นำแผนการจัดกิจกรรม เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์ อุปกรณ์ และการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดกิจกรรม

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมในเรื่องของสื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

2. <u>แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง</u> ดำเนินตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบทดสอบด้านการฟัง

2.2 ศึกษาแบบทดสอบความสามารถทางการฟัง ของ วรี เกี๋ยสกุล (2530) และแบบทดสอบความสามารถทางภาษาของกานต์ รัตนพันธ์ (2532) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 ศึกษาจุดประสงค์การเตรียมความพร้อมในแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับปี พ.ศ. 2536

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง โดยสร้างเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 1 ฉบับ จำนวน 60 ข้อ ข้อสอบแต่ละข้อมีรูปภาพให้เลือกตอบ 3 ภาพแต่ละภาพอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม มีรูปภาพเล็ก ๆ อยู่หน้ากรอบ ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนข้อ แทนหน้าแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	การจำแนกเสียง	มีจำนวน 15 ข้อ
ตอนที่ 2	การรู้คำศัพท์	มีจำนวน 15 ข้อ
ตอนที่ 3	การสื่อความหมาย	มีจำนวน 15 ข้อ
ตอนที่ 4	การปฏิบัติตามคำสั่ง	มีจำนวน 15 ข้อ

2.5 สร้างคู่มือในการดำเนินการสอบทุกขั้นตอน พร้อมทั้งกำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบ

2.6 นำแบบทดสอบ และคู่มือในการดำเนินการสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงในเนื้อหา และความเหมาะสมของการใช้ภาษา และรูปภาพ

2.7 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

2.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

2.9 คัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในการทดลอง 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงแบบทดสอบ และคู่มือในการดำเนินการสอบ

แบบแผนการทดลอง และการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 216)

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	กลุ่ม	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง
C แทน กลุ่มควบคุม
R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
T_1 แทน การสอบก่อนการทดลอง
T_2 แทน การสอบหลังการทดลอง
X แทน การดำเนินกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์
- แทน การดำเนินกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

2.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

2.9 คัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพสำหรับใช้ในการทดลอง 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงแบบทดสอบ และคู่มือในการดำเนินการสอบ

แบบแผนการทดลอง และการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 216)

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	กลุ่ม	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง
C แทน กลุ่มควบคุม
R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
T_1 แทน การสอบก่อนการทดลอง
T_2 แทน การสอบหลังการทดลอง
X แทน การดำเนินกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์
- แทน การดำเนินกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

กลุ่มทดลอง (ครูมีปฏิสัมพันธ์)	กลุ่มควบคุม (ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์)
ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กเล่นโดยคิดวิธีเล่นด้วยตนเอง ครูให้คำยกย่อง ชมเชย รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ร่วมสนทนา และใช้คำพูดกระตุ้นความสนใจของเด็ก (ครูเตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลาประมาณ 3 - 5 นาที เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะยุติการเล่น และเก็บของเล่น) ขั้นสรุป ให้เด็กช่วยกันบอกว่า "กิจกรรมในวันนี้เด็ก ๆ ทำอะไรบ้าง"	ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กเล่นกับอุปกรณ์ที่ครูจัดวางไว้อย่างอิสระโดยครูไม่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการเล่นของเด็ก แต่จะคอยดูแลความปลอดภัยในขณะที่เด็กเล่น (ครูเตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลาประมาณ 3 - 5 นาที เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะยุติการเล่น และเก็บของเล่น) ขั้นสรุป ให้เด็กช่วยกันบอกว่า "กิจกรรมในวันนี้เด็ก ๆ ทำอะไรบ้าง"

ภาพประกอบ 1 แสดงแผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยอาจใช้วิธีการเชิญชวน โดยการกล่าวถึงอุปกรณ์ วิธีการใช้ และความสนุนสนานกับเด็กคนใดคนหนึ่งที่พบว่า ไม่สนใจจะเข้าเล่นมุมบ้านที่จัดสื่อให้สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ แต่ถ้าเด็กยังไม่สมัครใจที่จะเล่น ก็จะไม่มีการบังคับแต่ประการใด ส่วนในกรณีที่พบว่า เด็กคนใดคนหนึ่งเล่นมุมบ้านนี้อยู่ตลอดเวลา จนทำให้คนอื่น ๆ ไม่มีโอกาสเล่น ผู้วิจัยอาจแนะนำเชิญชวนให้ไปเล่นมุมอื่น ๆ บ้าง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กคนอื่น ๆ ได้เล่นมุมบ้านนี้อย่างทั่วถึง

กลุ่มทดลอง (ครูมีปฏิสัมพันธ์)	กลุ่มควบคุม (ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์)
ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กเล่นโดยคิดวิธีเล่นด้วยตนเอง ครูให้คำยกย่อง ชมเชย รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ร่วมสนทนา และใช้คำพูดกระตุ้นความสนใจของเด็ก (ครูเตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลาประมาณ 3 - 5 นาที เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะยุติการเล่น และเก็บของเล่น)	ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กเล่นกับอุปกรณ์ที่ครูจัดวางไว้อย่างอิสระโดยครูไม่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการเล่นของเด็ก แต่จะคอยดูแลความปลอดภัยในขณะที่เด็กเล่น (ครูเตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลาประมาณ 3 - 5 นาที เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะยุติการเล่น และเก็บของเล่น)
ขั้นสรุป ให้เด็กช่วยกันบอกว่า "กิจกรรมในวันนี้เด็ก ๆ ทำอะไรบ้าง"	ขั้นสรุป ให้เด็กช่วยกันบอกว่า "กิจกรรมในวันนี้เด็ก ๆ ทำอะไรบ้าง"

ภาพประกอบ 1 แสดงแผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยอาจใช้วิธีการเชิญชวน โดยการกล่าวถึงอุปกรณ์ วิธีการใช้ และความสนุนสนานกับเด็กคนใดคนหนึ่งที่พบว่า ไม่สนใจจะเข้าเล่นมุมบ้านที่จัดสื่อให้สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ แต่ถ้าเด็กยังไม่สมัครใจที่จะเล่น ก็จะไม่มีการบังคับแต่ประการใด ส่วนในกรณีที่พบว่า เด็กคนใดคนหนึ่งเล่นมุมบ้านนี้อยู่ตลอดเวลา จนทำให้คนอื่น ๆ ไม่มีโอกาสเล่น ผู้วิจัยอาจแนะนำเชิญชวนให้ไปเล่นมุมอื่น ๆ บ้าง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กคนอื่น ๆ ได้เล่นมุมบ้านนี้อย่างทั่วถึง

$$r_{tt} = \frac{n}{n - 1}\left[1 - \frac{\Sigma pq}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในแต่ละข้อ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำผิดในแต่ละข้อ หรือ $1 - P$

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2. หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 179 - 180)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ความยากง่ายของข้อสอบ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

3. ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นตามมุม โดยใช้วิธีสลับเวลาในการจัดกิจกรรมการเล่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การจัดกิจกรรมการเล่นระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

สัปดาห์	วัน	8.50 - 9.50	10.00 - 11.00
1	จันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	อังคาร	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พฤหัสฯ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	ศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ 2 จะสลับเวลาต่อจากสัปดาห์ที่ 1 จนถึงสัปดาห์ที่ 8

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ได้ทำการทดสอบก่อนการทดลองอีกครั้ง ตามตารางที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2

5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งก่อนและหลังการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

<u>สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง ใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richarson 20) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในแต่ละข้อ $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำผิดในแต่ละข้อ หรือ $1 - P$

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2. หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 179 - 180)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ความยากง่ายของข้อสอบ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้สูตร t-test แบบ Independent Samples (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 84 - 85)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}\left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right]}}$$

โดยมี $df = n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ $\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนของคะแนนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังก่อนการทดลอง และหลังการทดลองภายในกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 87 - 88)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่าง

D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้สูตร t-test แบบ Independent Samples (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 84 - 85)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}\left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right]}}$$

โดยมี $df = n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ $\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนของคะแนนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังก่อนการทดลอง และหลังการทดลองภายในกลุ่ม โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 87 - 88)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่าง

D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนคู่

เทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่ม ซึ่งได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	15	24.8	124.74	.0169
กลุ่มควบคุม	15	24.73	132.49	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่ม ซึ่งได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	15	24.8	124.74	.0169
กลุ่มควบคุม	15	24.73	132.49	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ด้านการฟัง	15	24.8	124.74	38.46	4.12	5.21**

**t .01, 14 = 2.624

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า ความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ด้านการฟัง	15	24.73	132.49	33.66	43.09	4.97**

**t .01, 14 = 2.624

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่าความสามารถด้านการฟังของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่ม ซึ่งได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	15	24.8	124.74	.0169
กลุ่มควบคุม	15	24.73	132.49	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ด้านการฟัง	15	24.8	124.74	38.46	4.12	5.21**

**t .01, 14 = 2.624

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า ความสามารถด้านการฟังของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตัวแปรตาม	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
ด้านการฟัง	15	24.73	132.49	33.66	43.09	4.97**

**t .01, 14 = 2.624

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่าความสามารถด้านการฟังของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสรุปเป็นลำดับขั้นตอนได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ จะมีความสามารถด้านการฟังแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของกลุ่มโรงเรียนโป่งกระทิง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง จำนวน 8 โรง

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนบ้านไป่งกระทิงบน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้าน มี 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

3.1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแบ่งกลุ่มเด็ก และเป็นคะแนนก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

4.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมโดยกลุ่มทดลอง เล่นกิจกรรมในมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และกลุ่มควบคุมเล่นกิจกรรมในมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ โดยใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน

4.3 หลังดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ได้ทำการทดสอบก่อนการทดลองอีกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ และเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t - test Independent และ t - test Dependent

<u>สรุปผลการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

<u>อภิปรายผล</u>

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ผลการศึกษาอภิปรายได้ ดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงกว่ากลุ่มที่ได้การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดให้กลุ่มทดลองได้รับประสบการณ์ที่ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครู โดยครูเข้าไปเล่นกับเด็กในมุมบ้าน ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจให้เด็กมีโอกาสฝึกการฟัง และถ่ายทอดออกมาโดยการพูดสื่อความหมายนำความคิดเห็นของเด็กมาเป็นแนวในการใช้สื่อและดำเนินกิจกรรมตามที่เด็กเสนอ และให้การเสริมแรงด้วยการชมเชย ให้กำลังใจ ซึ่งส่งผลทางด้านจิตใจ ช่วยให้เด็กเกิดความสนใจอยากฟังครูมากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์จากบุคคลที่ใกล้ชิด คือ พ่อแม่ ครู และเพื่อน ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการฟังได้ดีขึ้นดังที่ ภรณี คุรุรัตนะ (2535 : 17 - 18) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กนั้น ย่อมเป็นผลเนื่องมาจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ไลวินเจอร์ (Lovinger. 1974) ได้ทำการทดลองโดยเข้าไปมีส่วนปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็กวัย 4 - 5 ขวบ พบว่า การที่ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็กมีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กดีขึ้น การแสดงออกทางภาษาของเด็กมีทั้งด้านการฟัง และการพูด

ซึ่งสอดคล้องกับ ทัฟ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2536 : 367 ; อ้างอิงมาจาก Tough. 1976) ได้กล่าวว่าความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กจะเจริญงอกงามเป็นอย่างดีเมื่อครูเข้ามามีส่วนเล่นด้วย พูดกับเด็ก และป้อนคำถามให้เด็กตอบ ครูที่มีความสามารถจะพบว่า เมื่อไรควรจะให้คำแนะนำ ชี้แนะจัดหาเครื่องเล่นเครื่องใช้ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยกย่องชมเชยให้กำลังใจ และนำความคิดเห็นของเด็กมาใช้ในการเล่นจะช่วยส่งเสริมการฟังได้อย่างดีขึ้น จึงส่งผลให้กลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเด็กในกลุ่มควบคุมจะได้รับเพียงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับสื่อเท่านั้น โดยไม่มีครูเข้าไปใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ ไม่มีการเสริมแรง การให้กำลังใจ และการนำความคิดเห็นของเด็กมาใช้ ทำให้เด็กขาดโอกาสในการฝึกการฟังจากครูในขณะเล่น ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532 : 593) ที่กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาจากการได้ยินได้ฟัง เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ที่ใกล้ชิด และจากสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างนอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 367) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยว่า การให้โอกาสและวัสดุแก่เด็ก หรือการให้เด็กมีโอกาสพูดคุยกับเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันเท่านั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ ที่จะก่อให้เกิดผลดีในด้านการฟังอย่างเต็มที่ ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาด้านการฟังของเด็กจะคงอยู่ในระดับพื้นฐานทั่วไป มีโอกาสในการรับรู้ด้านคำศัพท์รูปประโยคได้ช้ากว่า ตรงกันข้ามเมื่อเด็กมีโอกาสเล่นกับสื่อ เพื่อน ครู โดยได้รับการเร้าใจจากครูให้อยากซักถาม และอธิบายสิ่งที่เขาพบเห็นและสนใจ จะทำให้ความสามารถด้านการฟังของเด็กดีขึ้นอย่างชัดเจน

2. จากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้จัดให้กลุ่มทดลองได้รับประสบการณ์ที่ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก โดยครูเข้าไปร่วมสนทนาโต้ตอบ แนะนำวิธีการใช้สื่อ และเล่นร่วมกับเด็ก ครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจเพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกการฟัง และถ่ายทอดออกมาโดยการพูดสื่อความหมาย ซึ่งนิรัตน์ กรองสอาด (2535 : 70) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น ช่วยให้เด็กเกิดความสนใจที่จะฟัง เพื่อใช้ในการโต้ตอบสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะด้านการฟัง จากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ได้รับแรงเสริมจากบุคคลที่มีความใกล้ชิด คือ ครู เพื่อนและการนำความคิดเห็นของเด็กมาใช้ในการเล่น ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการฟัง

ดีขึ้น ดังที่ ชุติมา สัจจานนท์ (2514 : 51 - 56) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การที่ผู้ใหญ่พูดคุยกับเด็กเสมอ ๆ เปิดโอกาสให้เด็กพบปะผู้คน สนใจฟังและตอบคำถามของเด็ก จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะด้านการฟังแก่เด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ ไวกอตสกี้ (อารี สัณหฉวี. 2535 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Vygotsky. 1986) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ทักษะด้านการฟังของเด็กว่า อิทธิพลของสังคมและบุคคลอื่น เช่น เพื่อนและครู มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก คือเด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้ที่ใกล้ชิด นอกจากนี้เด็กกับเด็กยังได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน และเด็กยังได้รับการจัดสภาพแวดล้อมในมุมบ้านที่จัดสื่อตามแผนการจัดกิจกรรม จึงส่งผลให้ความสามารถด้านการฟังของเด็กเจริญงอกงามขึ้น ดังที่จะอภิปรายในข้อ 3 ต่อไป

3. จากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ พบว่า หลังการทดลองกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์ที่ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับสื่อโดยจัดสื่อตามแผนการจัดกิจกรรมโดยผู้วิจัยสร้างขึ้น ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกทักษะการฟังในด้านการจำแนกเสียง การรู้คำศัพท์ การสื่อความหมาย และการปฏิบัติตามคำสั่ง มีผลทำให้พัฒนาการด้านการฟังของเด็กดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พีอาเจต์ (Piaget) ที่มองการเล่นเป็นกระบวนการพัฒนาสติปัญญา เด็กเล่นโดยใช้ภาษาและท่าทางในการแสดงออกถึงความคิดนั้น ๆ ซึ่งทักษะการฟังเป็นทักษะที่เด็กปฐมวัยฝึกได้ก่อนการพูด อ่านและเขียน ในขณะที่เด็กเล่นด้วยกันทำให้เด็กมีโอกาสในการฝึกการฟังมากขึ้นดังที่แนวการสอนภาษาด้วยวิธีธรรมชาติ (Whole Language) เน้นการให้มีปฏิสัมพันธ์ สนทนาโต้ตอบซึ่งกันและกัน จะทำให้การฟังของเด็กพัฒนาขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ชอมสกี้ (อารี สัณหฉวี. 2535 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Chomsky. 1957) ที่กล่าวว่า เด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษา อายุ 4 ขวบ เด็กจะเรียนรู้จากความหมาย ประสบการณ์ และการเลียนแบบ เด็กเรียนได้ตามธรรมชาติ มิได้เป็นการสอนภาษาอย่างเป็นทางการนอกจากนี้เด็กในกลุ่มควบคุมได้มีโอกาสใช้สื่อที่หลากหลายเปลี่ยนไปตามแผนการจัดกิจกรรมช่วยให้เกิดการเร้าใจ กระตุ้นความสนใจที่จะเข้ามาเล่นในมุมบ้านมากขึ้น ดังที่ ภรณี คุรุรัตนะ (2523 : 76 - 81) ได้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาว่า จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการ และ

ความสนใจของเด็ก ซึ่งสื่อที่ใช้จัดให้เด็กในกลุ่มควบคุม มีลักษณะตรงกับหลักการดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟัง จากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และเพื่อน

จากการศึกษาครั้งนี้ แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีการพัฒนาความสามารถด้านการฟังทั้ง 2 กลุ่ม แต่เด็กปฐมวัยในกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์มีพัฒนาการทางความสามารถด้านการฟังสูงกว่าเด็กปฐมวัยในกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย จึงควรให้ความสนใจในเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกและพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังด้วยการแสดงพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ในทางบวกกับเด็ก และส่งเสริมความสามารถที่มีอยู่ของเด็กให้เหมาะสมตามศักยภาพต่อไป

<u>ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เด็กในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีความสนใจในมุมบ้าน ที่ได้จัดสื่อให้สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ทั้งสองกลุ่ม แต่ต่างกันที่กลุ่มทดลองจะเล่นในระยะเวลาที่นานกว่า โดยใน 1 วันเด็กจะเล่นจนหมดเวลาการเล่น และเข้าเล่นตลอดสัปดาห์ ส่วนในกลุ่มควบคุมเด็กสนใจในระยะเวลาที่สั้นกว่า โดยใน 2 - 3 วันแรกของสัปดาห์จะเล่นจนหมดเวลาการเล่น แต่ 2 วันหลังของสัปดาห์ จะเล่นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ

2. เนื่องจากความสนใจและความกระตือรือร้นของเด็กทั้งสองกลุ่มที่เข้าเล่นในมุมบ้านมีมาก อาจเป็นเพราะสื่อที่แปลกใหม่เปลี่ยนทุกสัปดาห์ จึงทำให้เด็กต้องการที่จะเข้าเล่นในมุมบ้านมาก โดยมีการกำหนดข้อตกลงในการเข้าเล่นว่าจะเข้าเล่นได้ครั้งละไม่เกิน 4 - 5 คน ซึ่งเด็กได้ปฏิบัติตามข้อตกลงนี้ แต่มีเด็กบางคนชอบที่จะเข้าเล่นในมุมบ้านมาก จึงพยายามทำกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เร็วเพื่อจะได้เข้าเล่น ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเชิญชวนให้เล่นที่มุมอื่น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กคนอื่นได้เข้ามาเล่นอย่างทั่วถึงทุกคน

3. การแสดงออกทางภาษาด้านการฟัง โดยเฉพาะในลักษณะการพูดสนทนาโต้ตอบกันระหว่างเด็กกับครู เด็กกับเด็กในกลุ่มทดลองจะเป็นคำสนทนาที่เป็นประโยคยาว ๆ เช่น ในหน่วยวันปีใหม่ เด็กจะพูดอวยพรคุณแม่ว่า "ขอให้คุณแม่มีความสุขนะคะ" หรือ "คุณแม่หนูไม่ชอบกินเค้ก หนูกินแต่ผลไม้นะคะ" ซึ่งเด็กในกลุ่มควบคุมจะพูดเป็นประโยคสั้น ๆ เช่น "หุงข้าวก่อน" "อร่อยดีนะ" "กินกันดีกว่า" เป็นต้น

4. การแสดงออกทางความคิด เนื่องจากในกลุ่มทดลองเด็กจะมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับครู ในลักษณะครูจะเป็นผู้ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก โดยนำความคิดเห็นของเด็กมาดำเนินกิจกรรม จึงทำให้เด็กในกลุ่มทดลองได้แสดงออกทางความคิดมากขึ้น เพราะมีครูคอยเสริมแรงโดยการชมเชยให้กำลังใจ และนำความคิดเห็นของเด็กมาใช้ เด็กจะสนุกกับการที่จะกำหนดให้ครูเล่นเป็นอะไร จะรู้จักรอคอยเมื่อครูตรวจงานจากกิจกรรมสร้างสรรค์แล้ว

<u>ข้อเสนอแนะทั่วไป</u>

1. จากผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟัง ซึ่งเป็นพื้นฐาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการพูด การอ่าน และการเขียน

2. ครูควรให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กในลักษณะการสนทนาโต้ตอบ การยอมรับ ความคิดเห็น การชมเชยให้กำลังใจ และการใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของเด็กในขณะเล่นโดยนำไปใช้กับการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก

3. ในการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อให้สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์นั้น สื่อที่ใช้ควรหามาจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น หรือของบริจาคเพื่อเป็นการประหยัดได้ทางหนึ่ง

<u>ข้อเสนอแนะในการวิจัย</u>

1. ควรมีการศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ในเด็กวัย 3 - 4 ปี และ 5 - 6 ปี โดยจัดสื่อให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กในชุมชนเมืองและชนบท

4. ควรมีการศึกษาเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถทางด้านการฟังสูง ปานกลาง และต่ำที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กานต์ รัตนพันธ์. การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้และไม่ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทาง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

กิติยวดี บุญซื่อ. "กลุ่มทักษะ : ภาษาไทย," หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2520.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาและการพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา 2527.

_____. แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : 2528.

_____. แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นเด็กเล็ก เล่ม 1. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

_____. แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นเด็กเล็ก เล่ม 1 - เล่ม 2. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรการอบรมผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.

จงใจ ขจรศิลป์. การศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

จินตนา บัณฑวงศ์. การศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกในโครงการสอนลูกให้ฉลาดของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

จินตนา สุทธิจินดา. พัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

จินตนา หมู่ผึ้ง. อนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2525.

ฉันทนา ภาคบงกช. การเล่นสรรค์สร้างและความคิดสร้างสรรค์. เอกสารการสอนวิชา ปว. 531 กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ชิรวัฒน์ นิจเนตร. สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ชุติมา สัจจานนท์. "ปัญหาน่ารู้ของคุณพ่อคุณแม่เกี่ยวกับการอ่านของลูก," แม่และเด็ก. 4(63) : 51 - 56 ; กุมภาพันธ์ 2524.

ทิศนา แขมมณี และคนอื่น ๆ. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ : หน่วยปฏิบัติการวิจัยการศึกษาปฐมวัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. การฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขาวิชาพังและพูดภาษาไทยชั้นประถมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

นิตยา คชภักดี. จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2530.

นิรัตน์ กรองสอาด. การศึกษาการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

บันลือ พฤกษะวัน. อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาแนวบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

ประเทิน มหาขันธ์. หลักการสอนภาษา. ม.ป.ท. ม.ป.ป.

เพ็ญจันทร์ สุนทราจารย์. ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

พิไลลักษณ์ จ่าเมือง. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาแห่งชาติกับโรงเรียนเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ภรณี คุรุรัตนะ. การเล่นของเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

_____. เด็กก่อนวัยเรียน เรียนรู้อะไร อย่างไร. นนทบุรี : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2523.

_____. "ปฏิสัมพันธ์การสร้างความเชื่อมั่น," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการพัฒนาอนุบาลศึกษา. ระหว่างวันที่ 3 - 5 เมษายน 2532. หน้า 3 - 4, ม.ป.ป.

เยาวพา เดชะคุปต์. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

_____. กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ไอเดียนสไตร์, 2528.

รองรัตน์ อิศรภักดี. วิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2505. อัดสำเนา.

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา. วิธีสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2514.

รัตนา นุชบุญเลิศ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้เกมประกอบการสอนแบบอิสระกับเกมประกอบการสอนแบบมีผู้ชี้แนะ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ราศี ทองสวัสดิ์. "การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1 - 7 มสธ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตร, 2527.

รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี. "การเล่น," ใน การสัมมนาผู้บริหารครูผู้สอนชั้นอนุบาล-เด็กเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท., 2536.

ลดาวัลย์ กองช่าง. การศึกษาการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชี้นำและแบบอิสระ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

วรรณภา หารชุมพล. การฟังเข้าใจภาษาของเด็กไทยอายุระหว่าง 5 ปีถึง 6 ปี 11 เดือน ในเขต กทม. ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530, อัดสำเนา.

วราภรณ์ รักวิจัย. เอกสารประกอบคำสอน กร. 311 การศึกษาก่อนวัยเรียน. กรุงเทพ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

วรี เกี๋ยสกุล. การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึก. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

วิจิตตรา เอื้อจิตตราเจริญ. ผลของการเล่นตามสถานการณ์ที่มีต่อพัฒนาการทางถ้อยคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ด้อยทักษะทางถ้อยคำ โรงเรียนวัดสุวรรณ กรุงเทพ-มหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรรัมพรรพ์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

ศศิธร ขันติธรางกูร. พัฒนาการของความสามารถในการฟังและความสามารถในการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมชุด และผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11 - 15 มสธ. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

หรรษา นิลวิเชียร. ปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : ไอเดียนสโตร์, 2535.

อารี สัณหฉวี. นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก, 2535.

Amidon, Edmund J. Interaction Analysis. Massachusetts : Addison Wesley Publishing Company, 1967.

Armstrong, C Bush School Language Project Maryvale and Napperby School. Southern Directorate An Appraisal, December, 1960.

Carter, V Good. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1897.

Kennedy, Larry D. Teaching Elementary Language Arts. New York : Harper and Row, Publishers, 1975.

Machado, Jeanne M. Early Childhood Experiences in Language Arts. New York : Delanar Publishers, 1980.

Monighan, P.A. Social and Cognitive Dimension of Solitary Play and Egocentric Speech During the Preschool Years. Dissertation Abstracts, 1983.

Penfield, D.A. and Marasculio. "Learning to Listening : An Experimental Study," Education Research. 14 : 220 - 224, June 1972.

Rubin, D. Teaching Elementary Language Arts. New York : Holt Rinchart and Winston, 1975.

Rudolph, M. and D.H. Cohen. Kindergarten and Early Schooling. New York : Prentice Hall, Inc, 1984.

Tutolo, Danial J. "A Cognitive Approach to Teaching Listening Language Arts." 54 : 265 - 267, March 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรม

สัปดาห์ที่ 1

หน่วย ผักสดสะอาด

<u>จุดประสงค์</u>

1. เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการจำแนกเสียง
2. เพื่อให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ในเรื่องเกี่ยวกับผัก
3. เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อความหมาย
4. เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่ง

<u>อุปกรณ์</u>

1. ผัก และผลไม้ของจริงที่มีในท้องถิ่นหลาย ๆ ชนิด เช่น ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว ถั่วแขก มะเขือเปาะ มะเขือเทศ กล้วย เป็นต้น
2. เครื่องชั่ง
3. ภาชนะใส่ผักต่าง ๆ
4. ถุงพลาสติก
5. เงินสมมุติ
6. เสื้อ และหมวก

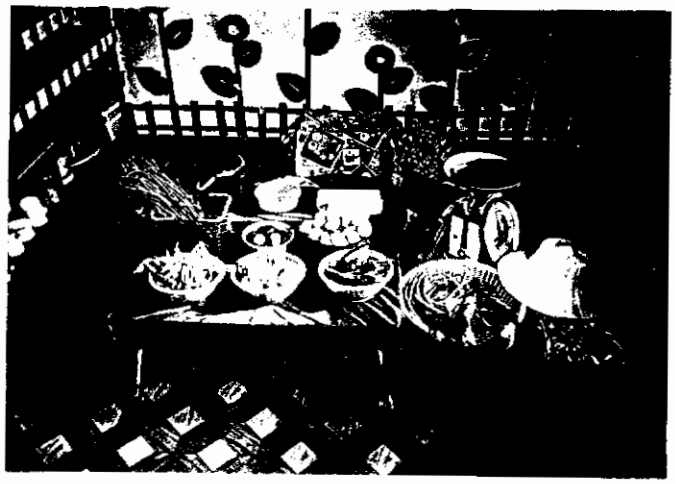

การดำเนินกิจกรรม

กลุ่มทดลอง (ครูมีปฏิสัมพันธ์)	กลุ่มควบคุม (ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์)
ขั้นนำ 1. เตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเริ่มกิจกรรมการเล่น 2. ครูแนะนำอุปกรณ์การเล่น พร้อมทั้งนำมาให้เด็กดู โดยให้เด็กช่วยกันบอก และครูสรุปให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง 3. ครูแนะนำเรื่องความปลอดภัย และความสะอาดโดยให้เด็กช่วยกันบอก และครูสรุป	ขั้นนำ 1. เตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเริ่มกิจกรรมการเล่น 2. ครูแนะนำอุปกรณ์การเล่น พร้อมทั้งนำมาให้เด็กดู โดยให้เด็กช่วยกันบอก และครูสรุปให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง 3. ครูแนะนำเรื่องความปลอดภัย และความสะอาดโดยให้เด็กช่วยกันบอก และครูสรุป
ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กเล่นโดยคิดวิธีเล่นด้วยตนเอง ครูให้คำยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ร่วมสนทนา และใช้คำพูดกระตุ้นความสนใจของเด็ก เช่น - เด็ก ๆ บอกซิว่า อยากเล่นเป็นอะไรกันบ้าง - เด็ก ๆ จะให้ครูเล่นเป็นอะไร - "วันนี้มีผักอะไรบ้างคะ" - "มะเขือเทศกิโลละเท่าไรคะ" - "กล้วยน้ำว้าขายอย่างไรคะ" - "ซื้อผักบุ้ง 2 กำคะ"	ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กเล่นกับอุปกรณ์ที่ครูจัดวางไว้อย่างอิสระโดยครูไม่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการเล่นของเด็กแต่จะคอยดูแลความปลอดภัยในขณะที่เด็กเล่น
(ครูเตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลาประมาณ 3 - 5 นาที เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะยุติการเล่น)	(ครูเตือนเด็กล่วงหน้าก่อนหมดเวลาประมาณ 3 - 5 นาที เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะยุติการเล่น)

กลุ่มทดลอง (ครูมีปฏิสัมพันธ์)	กลุ่มควบคุม (ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์)
ขั้นสรุป ให้เด็กช่วยกันบอกว่ากิจกรรมในวันนี้เด็ก ๆ ทำอะไรบ้าง	ขั้นสรุป ให้เด็กช่วยกันบอกว่ากิจกรรมในวันนี้เด็ก ๆ ทำอะไรบ้าง

การประเมินผล

สังเกตการสนทนา และซักถามของนักเรียน

หมายเหตุ

ครูสามารถปรับคำถามที่ใช้ในแผนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมตามสถานการณ์

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

คู่มือการดำเนินการทดสอบ
ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

ตอนที่ 1 การจำแนกเสียง

ตอนที่ 2 การรู้คำศัพท์

ตอนที่ 3 การสื่อความหมาย

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามคำสั่ง

คู่มือการดำเนินการทดสอบ

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

คำอธิบายแบบทดสอบทั้งฉบับ

เนื่องจากผู้รับการทดสอบเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 แบบทดสอบจึงเป็นรูปภาพ โดยผู้ดำเนินการทดสอบเป็นผู้อธิบายวิธีการทำแบบทดสอบ และดำเนินการทดสอบทีละข้อเมื่อเด็กพร้อมในการทดสอบครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง และจัดให้มีผู้ช่วยทดสอบเพื่อดูแลความสะดวก และให้ผู้รับการทดสอบปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำอธิบายคำสั่งในการดำเนินการสอบ

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบทดสอบรูปภาพจำนวน 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1	การจำแนกเสียง	10 ข้อ
ตอนที่ 2	การรู้คำศัพท์	10 ข้อ
ตอนที่ 3	การสื่อความหมาย	10 ข้อ
ตอนที่ 4	การปฏิบัติตามคำสั่ง	10 ข้อ

เวลาที่ใช้ในการสอบ

ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบข้อละ 1 นาที

เกณฑ์การให้คะแนน

กากบาท (X) ถูกให้ข้อละ 1 คะแนน กากบาท (X) ผิด หรือไม่ได้กากบาท (X) หรือกากบาท (X) เกินกว่า 1 ภาพ ให้ 0 คะแนน

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการก่อนทดสอบ ดังนี้

1.1 ตรวจเช็คแบบทดสอบให้ครบถ้วน และเขียนชื่อ นามสกุลของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม

1.2 ศึกษาแบบทดสอบ และคู่มือ จนเข้าใจกระบวนการทั้งหมด สามารถใช้คำอธิบาย คำสั่ง ประกอบตัวอย่างได้ด้วยคำพูดที่ชัดเจนเป็นธรรมชาติ รวมทั้งใช้นาฬิกาจับเวลาได้อย่างคล่องแคล่วก่อนทำการทดสอบ

1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะ เก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ

1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบ ดังนี้

1.4.1 แบบทดสอบ และคู่มือทดสอบอย่างละ 1 ฉบับ

1.4.2 นาฬิกาเที่ยงตรง 1 เรือน

1.4.3 ดินสอสีที่มีคุณภาพดี สีเข้มเห็นเส้นชัดเจน

1.5 จัดให้มีผู้ช่วยทดสอบดูแลให้ความสะดวก และดูแลให้เด็กปฏิบัติถูกต้องตามคำสั่ง

1.6 ก่อนทำการทดสอบควรจัดให้เด็กได้ดื่มน้ำ และเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

2. การดำเนินการทดสอบ ผู้ทดสอบดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้ทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้เด็กไม่กังวล มีความมั่นใจและร่วมมือในการทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ

2.2 ก่อนลงมือทดสอบ ผู้ทดสอบต้องอธิบายขั้นตอน และทุกตัวอย่างให้เด็กดูพร้อมกัน โดยติดแผ่นป้ายตัวอย่างบนกระดานดำ อธิบายพร้อมทั้งทำให้ดูเป็นตัวอย่าง

2.3 อ่านคำสั่งให้นักเรียนฟังช้า ๆ และชัดเจนข้อละ 2 ครั้ง ผู้ดำเนินการทดสอบ

พูด.....วันนี้ครูมีสิ่งสนุก ๆ มาให้นักเรียนทำ และมีรูปสวย ๆ มาให้ดู ครูจะให้นักเรียนทุกคน แต่ต้องตกลงกับครูก่อนว่าจะทำตามที่ครูสั่ง ครูจะอ่านให้ฟัง และเมื่อครูให้กากบาท นักเรียนจะต้องรีบกาทันที ทำตามที่ครูตกลงได้ไหม..... จำไว้ว่าครูบอกให้เปิดจึงค่อยเปิด และเมื่อครูบอกให้ลงมือทำจึงค่อยทำ ถ้านักเรียนอยากเป็นคนเก่ง ต้องตั้งใจฟังครูนะ และไม่พูดให้เพื่อนได้ยินที่ครูพูดนี้ทุกคนเข้าใจนะคะ

เอาละ ทุกคนน่ารักและเก่งกันทุกคน

(ครูถามย้ำอีกครั้ง)

นักเรียนเปิดสมุดได้เมื่อใด.....

ลงมือทำได้เมื่อใด.....

ทุกคนเก่งมาก

ปฏิบัติ.....ครูแจกแบบทดสอบให้ตรงรายชื่อของเด็กที่เข้าสอบ แล้วแจกดินสอ

พูด.....เอาละ ทุกคนมองบนกระดานดำ

ปฏิบัติ.....ครูเขียนเครื่องหมายกากบาทบนกระดานดำให้นักเรียนดู

พูด.....นักเรียนดูหน้าแรกที่มีภาพมะละกอ แล้วดูข้อรูปส้ม จะเห็นเครื่องหมายกากบาท ในช่องแรก มีช่องว่างอีก 1 ช่อง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายกากบาทให้เหมือนช่องแรก

ปฏิบัติ.....ครูเดินดูจนกว่านักเรียนทุกคนทำได้ถูกต้อง

พูด.....ทุกคนเก่งจริง ๆ เลยค่ะต่อไปนักเรียนดูภาพข้อรูปมังคุด ภาพแรกเป็นภาพเด็กผู้ชาย ภาพถัดไปเป็นภาพเด็กผู้หญิง ถ้านักเรียนเป็นเด็กผู้ชายให้เขียนกากบาทบนภาพเด็กผู้ชาย ถ้านักเรียนเป็นเด็กผู้หญิงให้เขียนกากบาทบนภาพเด็กผู้หญิง

ปฏิบัติ.....ครูเดินดูให้นักเรียนกากบาททุกคน

เริ่มดำเนินการทดสอบ โดยอ่านคำสั่งทีละข้อ อ่านช้า ๆ และชัดเจน

ตอนที่ 1 การจำแนกเสียง

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าใบไม้ แล้วดูข้อรูปหมวก เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

: มองดูรูปบิน รูปกิน และรูปหิน นักเรียนฟังเสียงที่ครูพูดให้ดี ๆ นะคะ

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปกิน

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาทข้อตัวอย่างทุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปกระเป๋า เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

: มองดูรูปตา รูปกา และรูปปลา

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปปลา

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปขวด มองดูรูปรู รูปงู และรูปปู

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปงู

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าลูกบอล แล้วดูข้อแอปเปิ้ล เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

: มองดูรูปส้ม รูปก้ม และรูปต้ม

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปส้ม

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปแตงโม เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

: มองดูรูปหู รูปหมู และรูปหนู

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปหนู

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปกล้วย มองดูรูปขอน รูปหนอน และ

รูปหมอน

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปหนอน

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าร่ม แล้วดูข้อรูปทุเรียน เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

: มองดูข้อรูปนก รูปครก และรูปชก

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปนก

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปองุ่น เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

: มองดูรูปไก่ รูปไข่ และรูปใส่

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปไข่

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปมะม่วง มองดูรูปว่าว รูปข้าว และ รูปก้าว

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปว่าว

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าดาว แล้วดูข้อรูปหวี มองดูรูปใจ รูปไอ และรูปไฟ

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปไฟ

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปรถ มองดูรูปฟัน รูปมัน และรูปขัน

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปมัน

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

ตอนที่ 1 การจำแนกเสียง

จำนวน 10 ข้อ

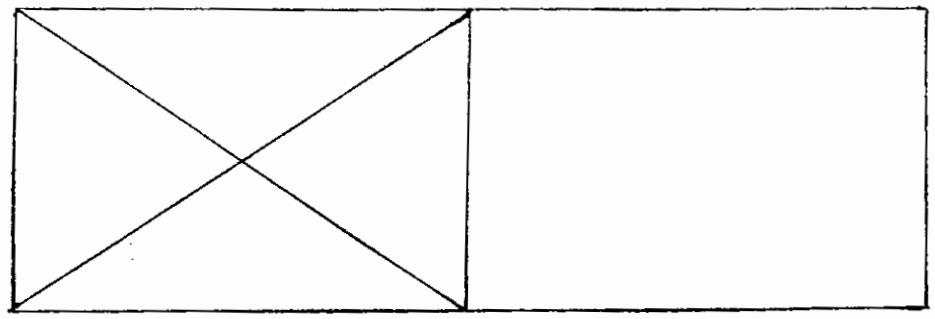

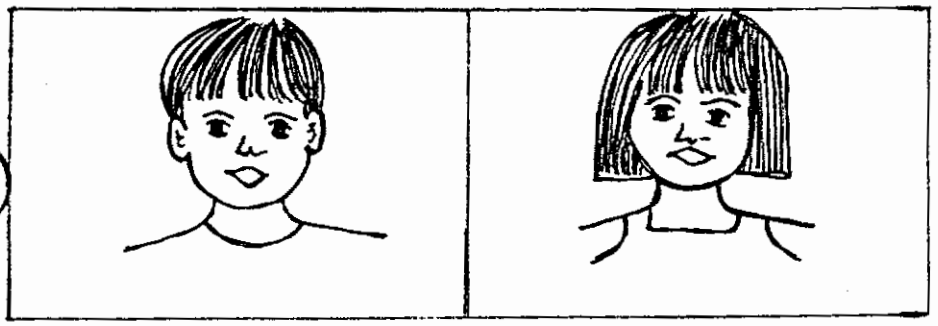

ชื่อ-นามสกุล เด็กชาย _____

เด็กหญิง _____

โรงเรียน _____ ชั้นอนุบาลปีที่ 1

อำเภอ _____

จังหวัด _____

วันที่ทำการทดสอบ _____

ผู้ดำเนินการสอบ _____

ผู้ช่วยผู้ดำเนินการสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____

ตอนที่ 1

ข้อตัวอย่าง

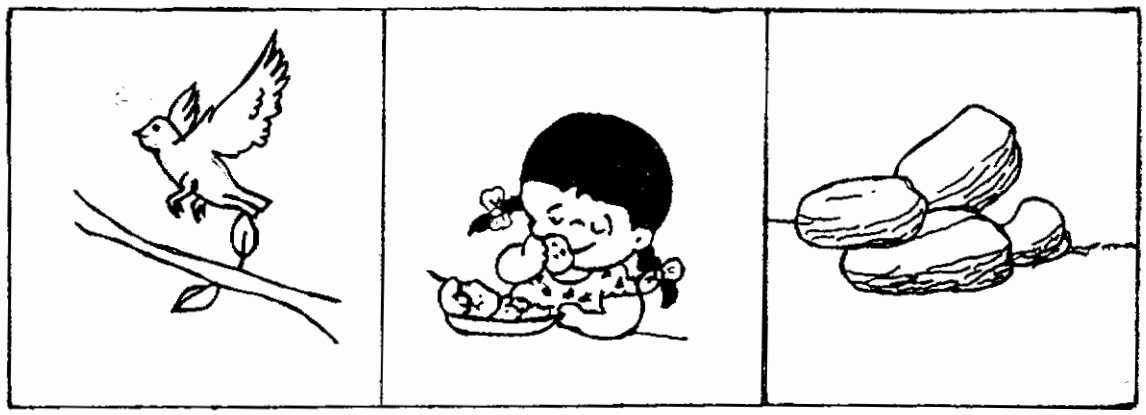

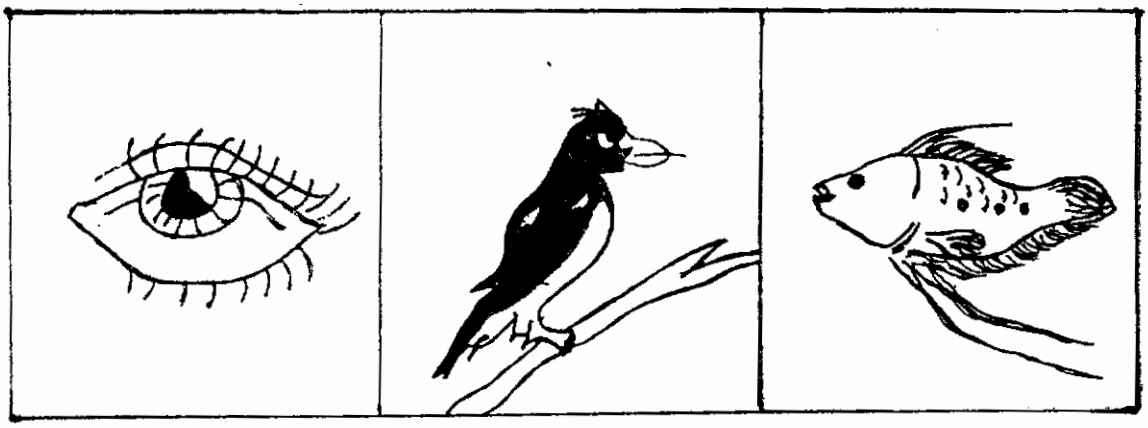

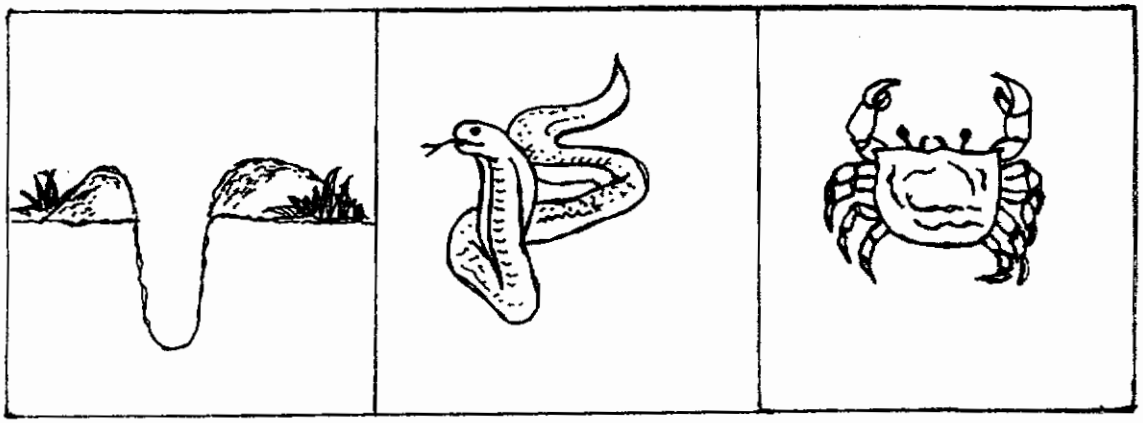

ตอนที่ 2 การรู้คำศัพท์

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าดินสอ แล้วดูข้อรูปชมพู่ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปแก้ว

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาทข้อตัวอย่างทุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไปดูข้อรูปมังคุด เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปหมวก

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป ดูข้อรูปมะพร้าว

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปต้นไม้

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าเลื่อย แล้วดูข้อรูปลูกโป่ง เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปกระต่าย

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป ดูข้อรูปม้า เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปเงาะ

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป ดูข้อรูปสุนัข

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปปลาหมึก

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าไม้กวาด แล้วดูข้อรูปกบ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปเก้าอี้

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไปดูข้อรูปนก เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปดอกไม้

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไปดูข้อรูปเป็ด

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปหม้อ

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้ามืด แล้วดูข้อรูปต้นไม้ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปผักกาดขาว

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปม้อน

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปยาสีฟัน

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

ตอนที่ 2

ข้อตัวอย่าง

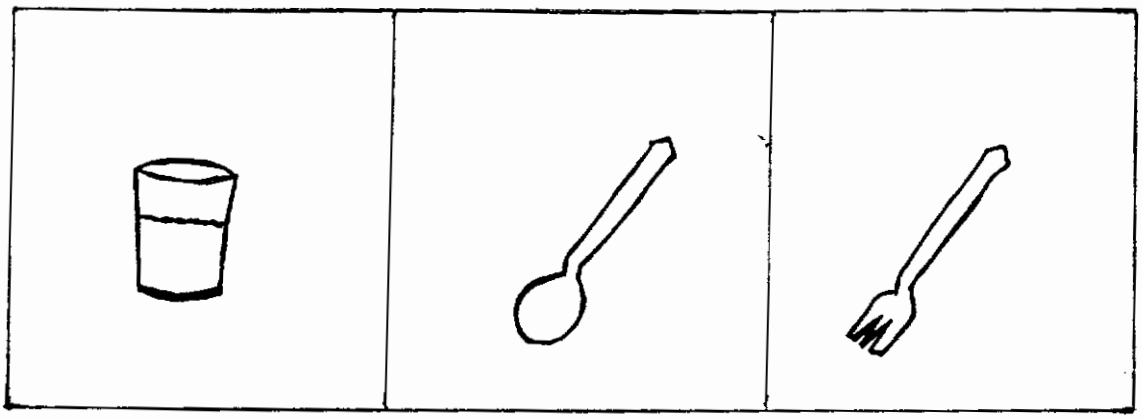

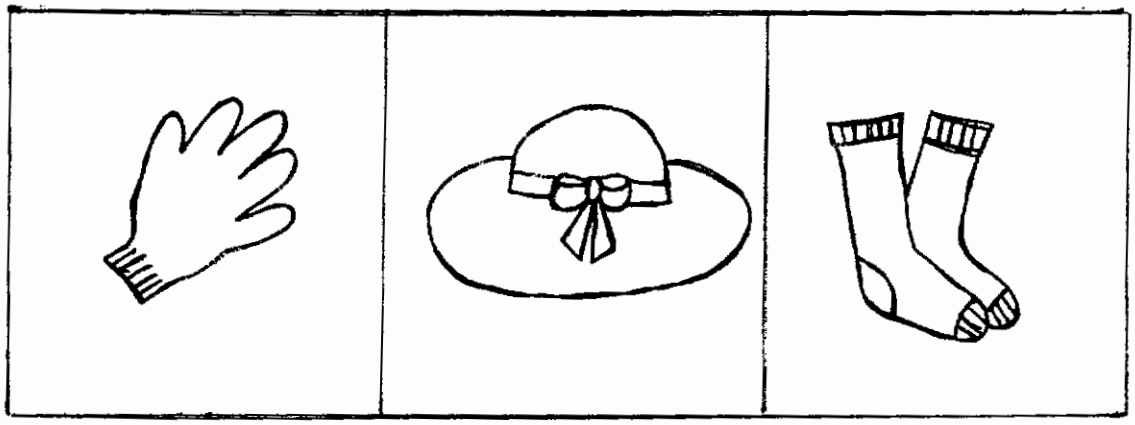

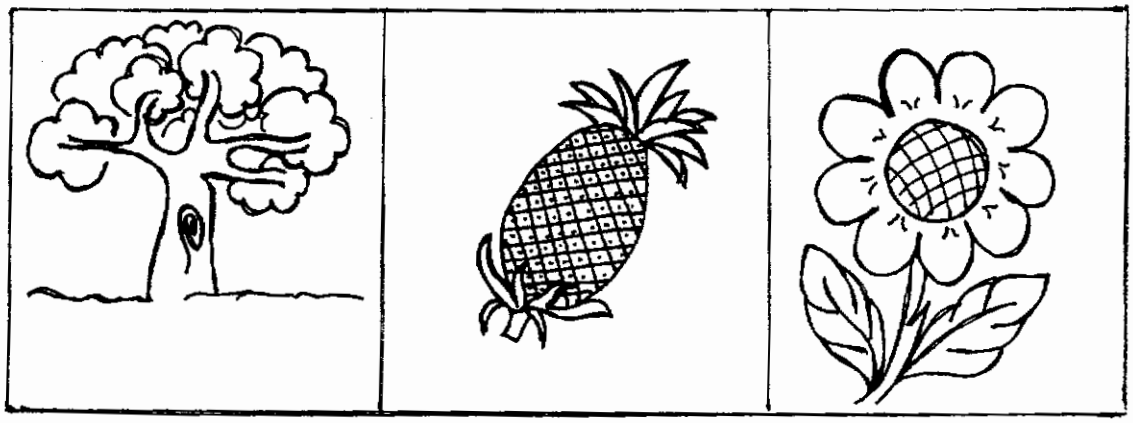

ตอนที่ 3 การสื่อความหมาย

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าเป็ด แล้วดูข้อรูปไก่ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "คนแก่ต้องใช้ไม้เท้า"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาทข้อตัวอย่างทุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปหนู เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หนอนอยู่บนต้นไม้"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปแอปเปิ้ล

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "ว่าววางอยู่บนโต๊ะ"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าส้ม แล้วดูข้อรูปช้าง เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "นกกำลังบิน"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปนก เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หนึงกระหายน้ำจึงดื่มน้ำจนหมดแก้ว"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปแมว

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "เอ้สวมหมวกบนศีรษะ"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าปู แล้วดูข้อรูปสิงโต เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "สุนัขคาบกระดูก"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปหมู เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "ทุเรียนอยู่บนโต๊ะ"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปกระต่าย

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "น้องทรายคาดนาฬิกาที่ข้อมือ"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าผีเสื้อ แล้วดูข้อรูปเงาะ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "น้องเจนมีดินสอแท่งสั้นที่สุด"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปทุเรียน

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "ผักปลูกอยู่บนดิน"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

ตอนที่ 3

ข้อตัวอย่าง

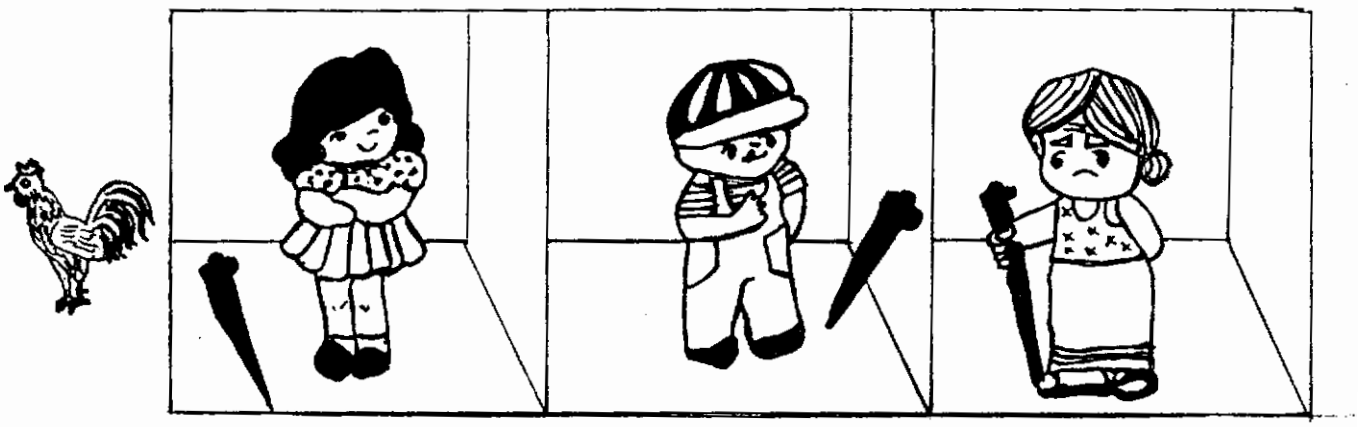

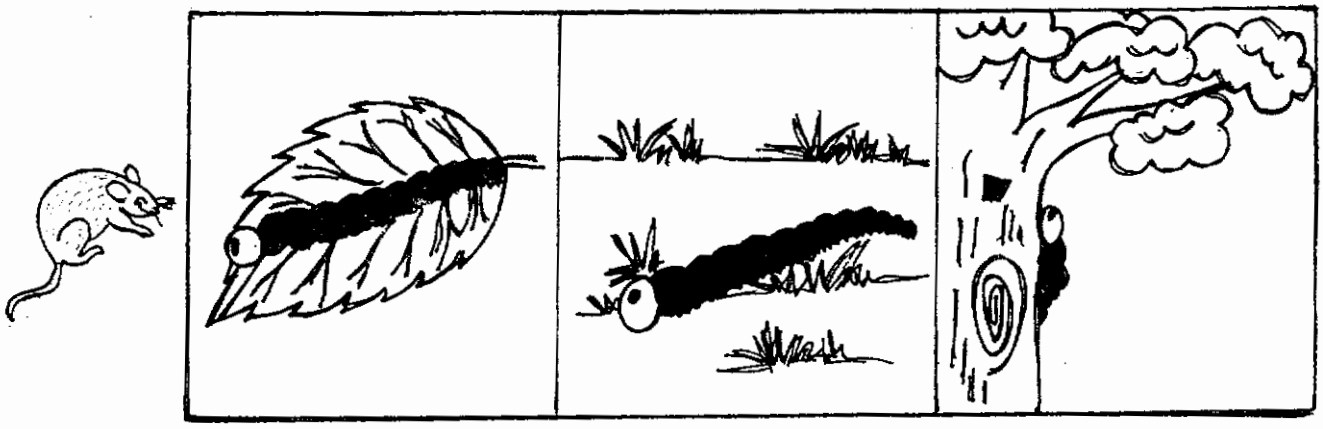

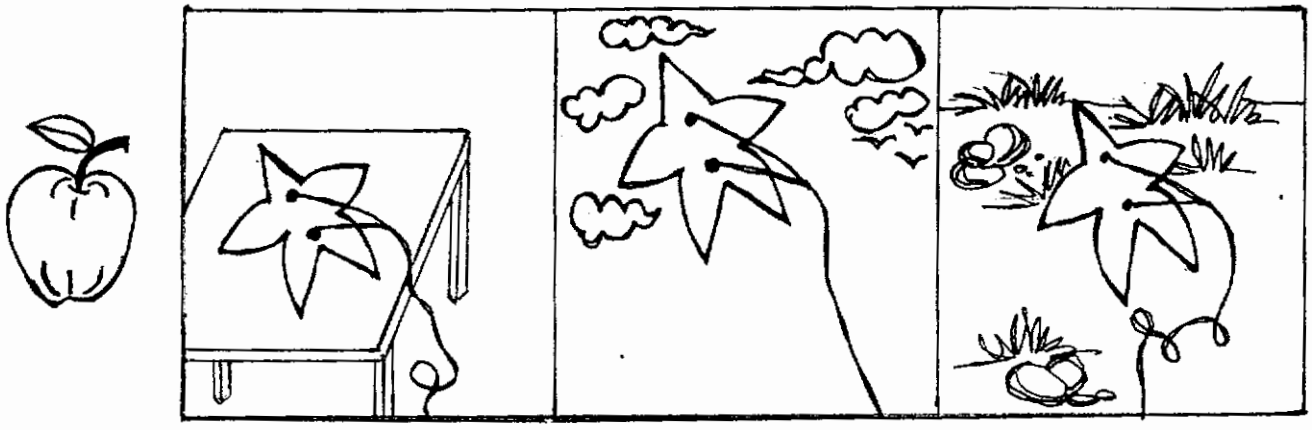

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามคำสั่ง

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าลูกบอล แล้วดูข้อรูปสตรอเบอร์รี่ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบดินสอใส่ลงในแก้ว"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาทข้อตัวอย่างทุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปดอกไม้ เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "เทน้ำจากขวดใส่กระป๋อง"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปใบไม้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบแอปเปิ้ลวางในจาน"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าหอย แล้วดูข้อรูปปู เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบกล้วยแล้วปอกเปลือก"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปปลาหมึก เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบดอกไม้ใส่ในขวด"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปปลา

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบแหวนมาสวมที่นิ้ว"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าเต่า แล้วดูข้อรูปกวาง

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบส้มไปล้างที่อ่าง"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปมังคุด เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "ตักน้ำจากโอ่งมาล้างเท้า"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปองุ่น

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบแก้วนมขึ้นดื่ม"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเปิดสมุดหน้าแมงมุม แล้วดูข้อรูปปู เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "หยิบกระดูกไปให้สุนัข"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

พูด : นักเรียนเลื่อนกระดาษลงไป แล้วดูข้อรูปมด เอากระดาษปิดข้ออื่นไว้

สั่ง : ให้นักเรียนกากบาทรูปที่ครูพูดถึง "บีบยาสีฟันบนแปรงสีฟัน"

ทำ : นักเรียนกากบาท ครูดูให้เด็กกากบาททุกคน

ตอนที่ 4

ข้อตัวอย่าง

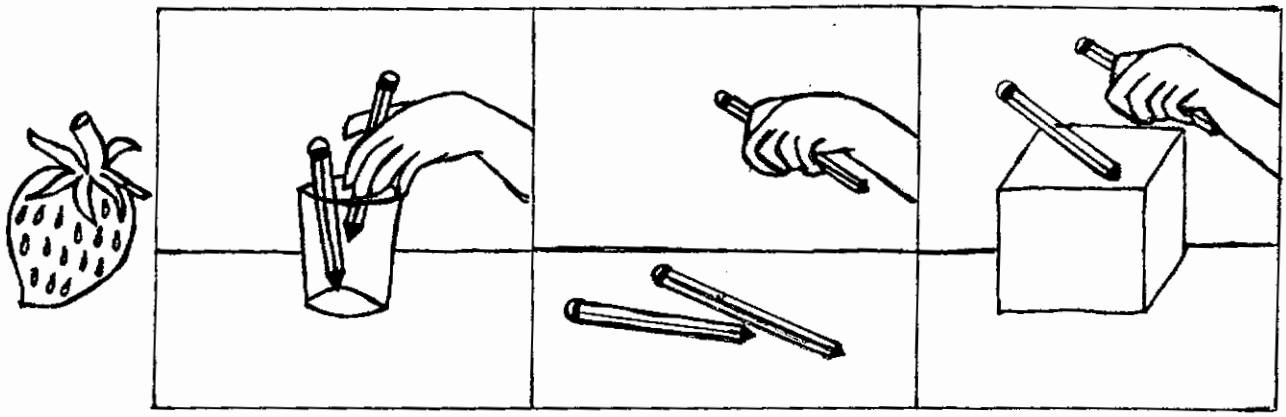

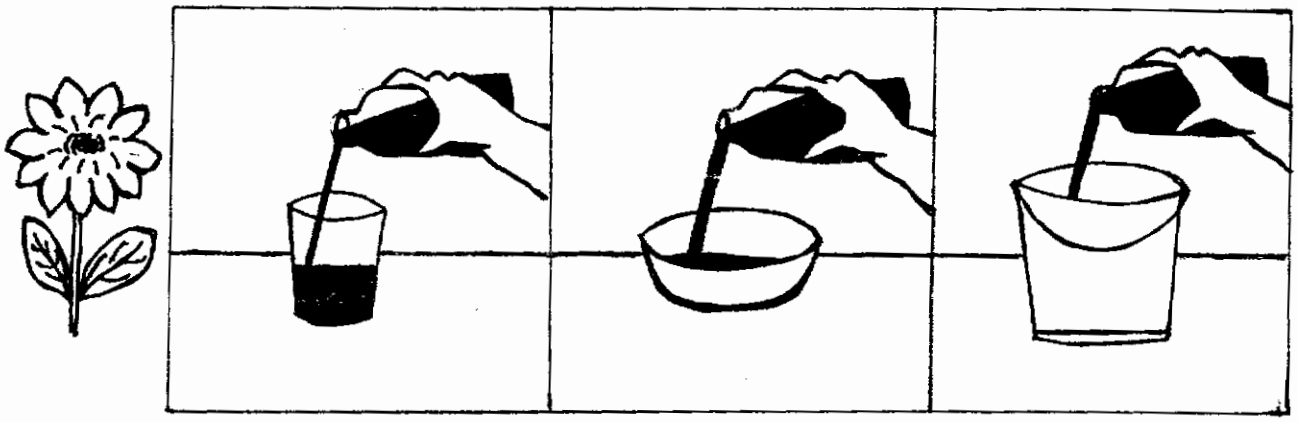

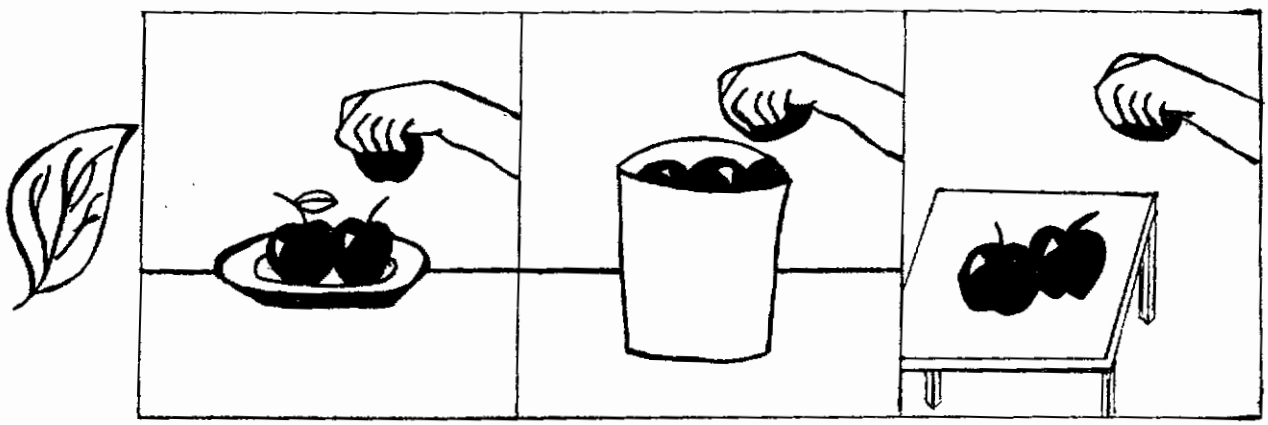

ภาคผนวก ค

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแผนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย

1.1	อาจารย์สิรินาฏ	ตั้งนิกร	นักวิชาการ กองวิชาการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
1.2	อาจารย์รุ่งรวี	กนกวิบูลย์ศรี	โรงเรียนอนุบาลสามเสน ริมคลองประปาสามเสน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
1.3	อาจารย์เกื้อกูล	เตชะเสน	โรงเรียนอนุบาลสามเสน ริมคลองประปาสามเสน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

2.1	อาจารย์ประภาพันธุ์	นิลอรุณ	นักวิชาการ กองวิชาการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2.2	อาจารย์มาณวิกา	ผลพิรุฬห์	โรงเรียนอนุบาลสามเสน ริมคลองประปาสามเสน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
2.3	อาจารย์วรี	เกี๋ยสกุล	โรงเรียนอนุบาลลพบุรี อ.เมืองลพบุรี จ. ลพบุรี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอุทัยวรรณ พิทักษ์สิน

เกิด 28 กันยายน 2511

สถานที่อยู่ปัจจุบัน	258/34 ถ.ศรีสุริยวงศ์ ซ.5 ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000 โทร. 032-323636
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านไป่งกระทิงบน ต.บ้านบึง อ.สวนผึ้ง จ. ราชบุรี 70180
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 3

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนนารีวิทยา อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษฎ์ อ.จอมบึง จ.ราชบุรี 70120
พ.ศ. 2533	คบ. (การอนุบาลศึกษา) จากวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จ.ราชบุรี 70120
พ.ศ. 2538	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบ้าน แบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

บทคัดย่อ

ของ

อุทัยวรรณ พิทักษ์สิน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2538

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยอายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนบ้านโป่งกระทิงบน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสวนผึ้ง จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ กลุ่มควบคุม 15 คน ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้ง รวม 40 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังมีค่าความเชื่อมั่น .96 ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ t-test for Dependent Samples และ t-test for Independent Samples

ผลการศึกษา พบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ จะมีความสามารถด้านการฟังแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์มีความสามารถด้านการฟังสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครูมีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้าน แบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ มีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

PRESCHOOL CHILDREN'S LISTENING ABILITY EXPERIENCED HOUSE CORNER PLAY WITH AND WITHOUT TEACHER'S INTERACTION

AN ABSTRACT

BY

AUTHAIWAN PITAKSIN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of Education degree in Early Childhood Education

at Srinakharinwirot University

May 1995

The purpose of this study was to compare preschool children's listening ability experienced house corner play with and without teacher's interaction.

The subjects were thirty preschool chlidren, age 4 - 5 years in Kindergarten I, second semester, academic year 1994, at Bangpongkratingbon School, Office of Primary Education. They were purposively sampled. Fifteen subjects then were randomly assigned into an experimental group and the other 15 were assigned into a control group. The experiment was carried out on weekdays for 8 consecutive weeks with a total of 40 lessons.

The instruments of this study were House Corner Play Activity Lesson Plan with and without teacher's Interaction and Listening Ability Test with the reliability of .96. T-test for Dependent Samples and T-test for Independent Samples were used for the analysis of the data in this study.

The results were as follows:

1. Preschool children experienced house corner play with teacher's interaction had higher scores in listening ability than those of children experienced house corner play without teacher's interaction with significant difference at the .05 level.

2. Preschool children experienced house corner play with teacher's interaction had higher scores in listening ability with statistical difference at the .01 level.

3. Preschool children experienced house corner play without teacher's interaction had higher scores in listening ability with statistical difference at the .01 level.